

DE DELFTSE JEUGD AAN ZET

Registratienr: 362474

Nota jeugdbeleid Delft 2008-2011

Gemeente Delft

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	4
1.1	WAAROM EEN INTEGRALE JEUGDNOTA	4
1.2	OPBOUW VAN DE NOTA	4
1.3	DE LEEFTIJDFASEN IN DE NOTA	4
1.4	LEESWIJZER	5
1.5	RELATIE MET BESTAAND BELEID	5
1.6	TOTSTANDKOMING VAN DE NOTA	6
HOOFDSTUK 2	DE VISIE.....	7
2.1	HET KADER VAN HET JEUGDBELEID	7
2.2	EEN POSITIEF PERSPECTIEF	7
2.3	OOK VOOR KINDEREN IN ACHTERSTANDS- EN PROBLEEMSITUATIES	8
2.4	BETROKKENHEID VAN OUDERS EN JONGEREN IS ESSENTIEEL.....	9
2.5	GRENZEN STELLEN HOORT ERBIJ	9
2.6	DE REIKWIJDTE VAN HET DELFTSE JEUGDBELEID.....	9
2.7	VERTALING VAN DE VISIE IN THEMA'S	10
2.8	VIER RODE DRADEN	12
2.9	NIEUWE HOOFDDOELSTELLING	13
HOOFDSTUK 3	VAN BABY TOT KLEUTER.....	15
3.1	INLEIDING	15
3.2	HET KIND ALS UITGANGSPUNT	15
3.3	DE EERSTE RING: HET GEZIN	16
3.3.1	<i>Centra voor Jeugd en Gezin</i>	16
3.3.2	<i>Soms is er meer nodig</i>	18
3.4	DE TWEDE RING: KINDEROPVANG EN PEUTERSPEELZAAL	18
3.4.1	<i>De kinderopvang</i>	18
3.4.2	<i>De peuterspeelzaal</i>	19
3.5	DE DERDE RING: ONTDEKKING VAN DE WERELD	19
3.6	DE DOORGAANDE LIJN	20
3.7	ZO GAAN WE HET BELEID VOLGEN	20
HOOFDSTUK 4	KINDVRIENDELIJKE STAD (VAN KLEUTER TOT TIENER)	21
4.1	INLEIDING	21
4.2	DE ONTWIKKELING VAN KRITISCH BURGERSCHAP	21
4.3.1	<i>Brede school aanpak</i>	22
4.3.2	<i>Dagarrangementen</i>	22
4.3.3	<i>Plusaanpak, mentorprojecten en huiswerkprojecten</i>	23
4.3.4	<i>Combinatiefuncties</i>	23
4.3.5	<i>Huisbezoeken</i>	24
4.4	SAMEN NAAR SCHOOL.....	25
4.5	SOMS GAAT HET NIET GOED	26
4.6	VEILIGHEID, WONEN EN GEZONDHEID	26
4.7	DE DOORGAANDE LIJN	27
4.8	ZO GAAN WE HET BELEID VOLGEN	28
HOOFDSTUK 5	VAN TIENER TOT PUBER	29
5.1	INLEIDING	29
5.2	MEEDOEN! IN DE SAMENLEVING.....	29
5.3	VEILIGHEID, UITGAAN EN GEZONDHEID	32
5.4	SOMS IS ER MEER NODIG.....	32
5.5	DOORLOPENDE LEERLIJNEN	34

5.6	MEISJES	34
5.7	DE DOORGAANDE LIJN	35
5.8	ZO GAAN WE HET BELEID VOLGEN	36
HOOFDSTUK 6 VAN PUBER NAAR VOLWASSENE		37
6.1	INLEIDING	37
6.2	ZELFSTANDIGE EN ZELFREDZAME BURGERS	37
6.3	JONG IN DE WIJK	39
6.4	VEILIGHEID EN GEZONDHEID	40
6.5	UITGAAN EN RECREATIEVE BROEDPLEKKEN	41
6.6	KENNISDELEN EN ONDERNEMERSCHAP	42
6.7	ZO GAAN WE HET BELEID VOLGEN	43
HOOFDSTUK 7 UITVOERINGSPROGRAMMA ONDERWIJS		44
7.1	INLEIDING	44
7.2	RELATIE SPEERPUNTEN ONDERWIJSBELEID - JEUGDBELEID	44
7.3	DOORLOPEND ONDERWIJSBELEID	45
7.3.1	<i>De Delftse plus op onderwijs en de ondersteuning van het onderwijs</i>	<i>45</i>
7.3.2	<i>DIA II (Delftse Informatiserings- en Automatiseringsafpraak)</i>	<i>45</i>
7.3.3	<i>De Delftse onderwijsmonitor</i>	<i>45</i>
7.5	RELATIE SCHOOLBESTUREN EN GEMEENTE	46
HOOFDSTUK 8 FINANCIËN		47
8.1	INLEIDING	47
8.2	FINANCIËN SPEERPUNTEN NIEUW BELEID	47
8.3	FINANCIËN BESTAAND BELEID	49
HOOFDSTUK 9 SAMENVATTING EN VOORSTEL		51
9.1	SAMENVATTING	51
9.1.1	<i>Visie</i>	<i>51</i>
9.1.2	<i>Thema's jeugdbeleid</i>	<i>51</i>
9.1.3	<i>Hoofddoelstelling</i>	<i>51</i>
9.1.4	<i>Wat gaan we doen</i>	<i>51</i>
9.1.5	<i>Voorstellen (ver)nieuw(d) beleid</i>	<i>54</i>
9.1.6	<i>Doelstellingen</i>	<i>54</i>
9.1.7	<i>Financiën</i>	<i>55</i>
9.2	VOORSTEL	55
BIJLAGE 1 EXTERNE MEDEWERKENDEN AAN DE NOTA		56
1.	LEDEN VAN DE MEEDENK GROEP	56
2.	GERAADPLEEGDE EXTERNE DESKUNDIGEN	56
3.	ADVIES EN PROCESONDERSTEUNING	56
BIJLAGE 2 LIJST MET AFKORTINGEN		57
OVERZICHT VAN GEHANTEERDE AFKORTINGEN		57

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Waarom een integrale jeugdnota

Jeugdbeleid in Delft is geen nieuw fenomeen. In de gemeentelijke programmabegroting worden op een breed terrein van het jeugdbeleid thema's genoemd die in samenhang worden ontwikkeld, namelijk: brede school, opvang en sport, schoolloopbaan en relatie arbeidsmarkt, jeugd(gezondheids)zorg, vrije tijd en jongerenparticipatie en voorzieningen voor jeugd en onderwijs. In het collegeprogramma 2006 – 2010 van de gemeente Delft staat ook een doelstelling voor het integrale jeugdbeleid geformuleerd, namelijk: 'Het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. Jeugd met dreigende achterstanden krijgt extra aandacht binnen een zoveel mogelijk sluitende aanpak. Onder het motto "Delft, kindvriendelijke stad" zet het college breed in vanuit verschillende beleidsvelden, zoals onderwijs, speelplekken, anti-armoede-beleid en werk, (verkeers)veiligheid, natuur en milieu, sport en gezondheid.

De meerwaarde van een integrale jeugdnota ligt in het formuleren van een breed gedragen visie van de gemeente Delft op het jeugdbeleid. Een visie die is ontstaan in samenspraak met jongeren en met professionals die in hun dagelijks werk met jongeren te maken hebben. Vanuit die visie is geformuleerd welke thema's de komende jaren actueel zullen zijn, de resultaten die we willen behalen en op welke wijze de gemeente en inwoners van Delft samenwerken. Deze benadering leidt ook tot een nieuwe en actuele doelstelling van het Delftse jeugdbeleid, die u aantreft in hoofdstuk 2.

1.2 Opbouw van de nota

Het is gebruikelijk om het gemeentelijk beleid op te delen in de beleidsvelden, zoals aan het begin van dit hoofdstuk opgesomd. Vanuit het perspectief van kinderen en ouders ligt dat anders. Onderwijs, opvang, sport, vrije tijd, participatie en zorg, zijn allemaal onderwerpen die niet los van elkaar gezien kunnen worden en in het leven van een kind of jongere verweven zijn. Om de samenhang te benadrukken is in deze nota gekozen voor een indeling die uitgaat van het kind of de jongere zelf.

De meest logische doorgaande lijn is de groei van baby tot ondernemende basisschool-leerling en jongere die eigen keuzes maakt. Daarom zijn er hoofdstukken gewijd aan de leeftijdsgroepen –9 maanden tot 4 jaar, van 4 tot 12, van 12 tot 16 en van 16 tot 23 jaar. Vanuit het geheel ontstaat een doorgaande lijn in de ontwikkeling van de jeugd en van wat in die verschillende perioden een adequate vorm van gemeentelijke bemoeienis is. In elk hoofdstuk zijn de ambities en de beleidsdoelstellingen voor de betreffende leeftijdsgroep opgenomen. Eén opmerking daarbij: sommige onderwerpen hebben betrekking op meer dan één leeftijdsfase. Omwille van de leesbaarheid wordt zo'n onderwerp *één keer besproken*. Behalve de visie en de doelstellingen zijn er in elk hoofdstuk voorstellen (ver)nieuw(d) beleid uitgewerkt waarmee de doelstellingen worden omgezet in concrete acties.

1.3 De leeftijdsfasen in de nota

In de eerste fase, van 0 tot 4 jaar staan de ouders centraal als opvoeders van de kinderen, maar ook met hun vragen en ondersteuningsbehoeften in deze, voor de ontwikkeling van kinderen belangrijke leeftijd. Het gemeentelijk beleid is erop gericht om in een zo vroeg mogelijk stadium risico's te signaleren, waardoor latere problemen zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Voor- en vroegschoolse educatie en de jeugdgezondheidscentra zijn krachtige instrumenten om snel bij te sturen. In de tweede fase, van 4 tot 12 jaar staat de educatieve ontwikkeling voorop. De school staat centraal, maar wel met de belangrijke opgave om aansluiting te zoeken bij andere instellingen zodat kinderen optimaal gebruik kunnen maken van de mogelijkheden om zich te ontwikkelen.

Ook is een uitdagende omgeving nodig voor de ontwikkeling, zoals in de naschoolse opvang, sporten in de wijk, brede schoolactiviteiten en (informele) speelplekken in de openbare ruimte (kindvriendelijke stad). In deze fase is de rol van ouders onontbeerlijk. In de leeftijd van 12 tot 16 jaar gaan jeugdigen en jongeren steeds meer onafhankelijk opereren en nemen zij hun plaats in de publieke ruimte in. In deze fase blijft het noodzakelijk om alert te zijn op risico's die jongeren lopen en de mogelijkheden te benutten om bij te sturen indien noodzakelijk. In de laatste leeftijdsgroep van het jeugdbeleid, 16 tot 23 jaar, staat de overgang naar volwassenheid centraal. De ouders verdwijnen naar de achtergrond en jongeren functioneren steeds meer als (economisch en sociaal) zelfstandige en verantwoordelijke individuen. De bemoeienis van de overheid heeft hier vooral betrekking op het ingrijpen bij uitval en probeert jongeren die in de problemen zijn gekomen weer op het goede spoor te zetten.

1.4 Leeswijzer

Voorafgaand aan de hoofdstukken over de leeftijdsgroepen wordt eerst uiteengezet vanuit welke visie de gemeente Delft kinderen en jongeren benadert en welke thema's daarbij richtinggevend zijn. In de daarop volgende hoofdstukken, waarin steeds één leeftijdsgroep centraal staat, wordt een relatie gelegd tussen deze visie, de thema's en de doelstellingen die voor die leeftijdsgroep relevant zijn. Na de leeftijdsgebonden hoofdstukken volgt een hoofdstuk over het bestaand beleid en de relatie met het Onderwijsbeleidsplan, gevolgd een hoofdstuk over de financiën. Het laatste hoofdstuk negen bevat een *samenvatting* en het voorstel aan de gemeente raad.

1.5 Relatie met bestaand beleid

Delft heeft al veel ervaring met integraal jeugdbeleid. Er zijn al op verschillende deelterreinen nota's verschenen. Sommige van die nota's hebben op onderdelen betrekking op de jeugd, zoals de cultuurvisie en de woonvisie, andere hebben in hun geheel betrekking op kinderen en jongeren zoals het Onderwijsbeleidsplan (OBP). Omwille van de leesbaarheid is het bestaand beleid niet uitputtend in deze nota opgenomen. In deze nota ligt het accent op nieuw beleid en op het aanbrengen van samenhang tussen de deelterreinen.

Als gevolg van het verschijnen van de jeugdnota zal het OBP als afzonderlijk beleidsdocument ophouden te bestaan. Dit overigens met ruimhartige instemming van de schoolbesturen in Delft. Een overzicht van het bestaande beleid op het gebied van jeugd en onderwijs is terug te vinden op de website, www.gemeentedelft.info/jeugdbeleid. Deze jeugdnota zelf raakt aan andere nota's waaronder het Delftse beleidsplan in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De reikwijdte van de jeugdnota is echter veel breder dan het jeugd-prestatieveld (veld 2) binnen de WMO.

Ongeveer tegelijkertijd met de jeugdnota verschijnt de gezondheidsnota. We hebben ervoor gekozen de inhoudelijke gezondheidsthema's die de jeugd raken in de gezondheidsnota op te nemen. Het is bijvoorbeeld niet handig de lijn bewegen-overgewicht-diabetes-ziekte over meerdere nota's te verdelen. Wel laat de jeugdnota zien hoe meer bewegen in de samenwerking buurt-onderwijs-sport (BOS) wordt georganiseerd. Iets vergelijkbaars geldt voor alcoholmatigings- en -handhavingsbeleid. Deze thema's vindt u in de gezondheidsnota ook weer waar zij jeugd raken.

De jeugdnota heeft ook een relatie met de stadsvisie, met name de elementen uit jeugdnota die zijn gericht op participatie en verbindingen tussen groepen. De jeugdnota is een van de stedelijk kaders die ten grondslag aan de stadsvisie liggen. De gemeente Delft beschouwt het als een van haar kernopdrachten om in de stad (sociale) verbindingen tot stand te brengen. Delft wil graag een stad zijn waarin het goed wonen en leven is. Delft wil ook een stad zijn waarin iedere Delftenaar zich thuis kan voelen, perspectief en keuzemogelijkheden heeft, prettig woont (zo lang mogelijk zelfstandig) en samenleeft met andere Delftenaren. Hierbij is samen leven een rode draad. In het WMO beleidsplan wordt onder de noemer 'Delft voor elkaar' invulling gegeven aan modern burgerschap dat ook weer terugkomt in de jeugdnota.

Burgers dragen eigen verantwoordelijkheid en hebben ruimte en keuzevrijheid die zij bereid zijn in te zetten ten behoeve van de stad en stadsgenoten. Vanuit het jeugdbeleid ligt de nadruk hierbij op de kerndoelstelling “opgroeien”.

1.6 Totstandkoming van de nota

Voor het opstellen van de Delftse jeugdnota is gekozen voor een interactieve aanpak.

Ter voorbereiding op de nota is aan de hand van een informatieve startnotitie in drie bijeenkomsten intensief gesproken in de zogeheten Meedenkgroep¹, waaraan mensen uit verschillende sectoren van de Delftse samenleving hebben deelgenomen. De meedenkgroep heeft zich in een later stadium ook gebogen over een eerste concept-versie van de tekst. Omdat jeugd raakt aan vele beleidsterreinen, is ook gesproken met individuele leden van het College van Burgemeester en Wethouders.

De resultaten van deze gesprekken zijn verwerkt in een zogenaamde ‘aanzetnota’ waarin de visie en de thema’s van het jeugdbeleid zijn weergegeven. De aanzetnota is besproken in LOKABEL (het formele overlegorgaan op het gebied van onderwijs in Delft), de raadscommissie WIJZO en met Delftse jongeren waaronder de Delftse Jongerenraad en (vertegenwoordigers) van de leerlingenraden van drie Delftse scholen voor voortgezet onderwijs. Op 28 november 2007 is, eveneens op basis van de aanzetnota een brede conferentie gehouden voor professionals werkzaam op het terrein van jeugd en onderwijs, waarin zo’n 140 deelnemers intensief met elkaar van gedachten hebben gewisseld over de inhoud van het Delftse jeugdbeleid. In januari 2008 is in een ‘jeugdweek’ op 20 momenten in Delft met meer dan 350 Delftse jongeren gesproken over hun opvattingen en wensen ten aanzien van gemeentelijk jeugdbeleid.

Op basis van deze inbreng is een conceptnota integraal jeugdbeleid opgesteld waarin vooral de visie en het theoretisch beleidskader zijn verwoord. Deze concept-nota is voorgelegd aan een aantal deskundigen op het gebied van het jeugdbeleid. Hun commentaar is in de nota verwerkt. Het resultaat van deze aanpak is een met al deze betrokkenen besproken en gedeelde visie op de kern van het jeugdbeleid in Delft.

Bijlage 1 Externe medewerkers aan de nota.

Hoofdstuk 2

De visie

2.1 Het kader van het jeugdbeleid

Integraal jeugdbeleid kan niet zonder een visie op de toekomst van kinderen: wat hebben kinderen voor hun opgroeien in deze samenleving nodig en wat zijn hun onvervreemdbare grondrechten? In het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind (IVRK) dat ook door Nederland is ondertekend, zijn de grondrechten van het kind opgenomen, zoals recht op bescherming, recht op opvoeding, op onderwijs en op meedoen. Om in onze complexe kennissamenleving te kunnen meedoen hebben kinderen een aantal basisvaardigheden nodig: zelfsturing, sociale binding, democratisch burgerschap en talentontwikkeling, waarvoor onderwijskansen ongelooflijk belangrijk zijn. Onderwijs is een belangrijke voorspeller van maatschappelijk succes en daarom moeten de kansen voor kinderen en jongeren in het onderwijs maximaal benut worden. In integraal jeugdbeleid vormt het kind met zijn eigen behoeften en mogelijkheden het uitgangspunt. Maar het kind functioneert altijd in een sociale omgeving. Dat betekent dat er een afstemming moet zijn tussen de drie leefmilieus (gezin, school en vrije tijd en straat) en dat er een ketenbenadering moet zijn, dat wil zeggen dat instanties en sectoren moeten aansluiten en samenwerken om kinderen veiligheid te bieden in risicovolle situaties.

2.2 Een positief perspectief

Een visie op het jeugdbeleid veronderstelt een visie op de wijze waarop een samenleving kan bijdragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren. Daarbij geldt ook dat een goed jeugdbeleid niet alleen van belang is voor de sociale en culturele ontwikkeling van de stad, maar nadrukkelijk ook voor de economische ontwikkeling. In de afgelopen jaren heeft de visie op jeugd zich in toenemende mate ontwikkeld tot een probleemgerichte benadering, waarin het beleid zich richt op het zoveel mogelijk adequaat reageren op mogelijke signalen dat het met kinderen niet goed gaat. Kenmerkend voor deze benadering is dat 'opgroeien' en het opvoeden van kinderen en jeugdigen worden geassocieerd met allerlei mogelijke risico's, waarin de ervaringen en beleving van kinderen en jeugdigen zelf meer naar de achtergrond dreigen te raken. Volwassenen praten meer en meer over de jeugd dan met de jeugd zelf. Het gevaar is dat volwassenen, professionals en beleidsmakers, meer en meer vervreemden (uit het oog verliezen) van wat er in de leefwereld van kinderen en jongeren speelt.

In Delft willen we de komende tijd vanuit een ander perspectief naar de jeugd kijken. Wij willen kinderen en jongeren positief benaderen, waarbij we ervan uitgaan dat kinderen en jongeren naarmate ze opgroeien zelf steeds meer keuzes kunnen maken en daarmee ook zullen bijdragen aan een vrolijker en sterker Delft. Ieder kind is uniek en moet de kans hebben ergens haar of zijn hart in te leggen. Waarin precies is niet zo belangrijk, het gaat er om dat ieder kind of iedere jongere meedoet en zich erkend weet.

Door op deze wijze naar kinderen en jongeren te kijken, krijgen we meer vertrouwen in hun kracht en kunnen we hen gericht ontwikkelingskansen bieden.

Kortom: de visie op het jeugdbeleid vraagt om uitdagende ingrediënten om zodoende te komen tot een positief pedagogisch stadsklimaat. Hierin zijn *de sociale omgeving* en *de fysieke omgeving* met elkaar vervlochten. Binnen de eerste ring van het gezin bijvoorbeeld gaat het natuurlijk om de onderlinge relaties en de opvoeding die kinderen krijgen. Daarbij is echter een geschikte woonsituatie en de directe woonomgeving ook erg belangrijk.

Binnen de tweede ring van (brede) school en kinderopvang is net zo goed én de sociale én de fysieke kant van belang en dat geldt ook voor de derde ring van vrije tijd, spelen, sport en uitgaan. “It takes a whole village to raise a child”, wordt vaak gezegd. En met erkenning van de centrale rol van ouders, de grote verantwoordelijkheid van de professionals in de tweede ring en het belang van het werk in de derde ring, zijn we al een heel eind in de discussie over verantwoordelijkheden.

Gek genoeg blijft de verantwoordelijkheid van het kind of de jongere zelf vaak buiten beeld. Het is bijvoorbeeld opvallend ingewikkeld om in ons onderwijssysteem de leerling verantwoordelijk te maken voor zijn of haar leerproces. Jeugdparticipatie loopt ook nog wel eens uit op het door jongeren laten formuleren van ‘wat ze willen’, zonder te vragen wat ze daar zelf aan zouden kunnen doen. In de WMO gaat het vaak over burgerschap. Het is goed ook in onze visie op de Delftse jeugd daar iets van te laten doorklinken.

In een positieve visie op Delftse kinderen en jongeren past dat anderen hen serieus nemen, maar het betekent net zo goed dat jongeren aanspreekbaar zijn op hun keuzes en dat van hen verwacht mag worden dat ze meedoen en meehelpen. De omgeving schept daartoe kansen en stimuleert, maar het hoe en wat kan meer aan jongeren worden overgelaten.

2.3 Ook voor kinderen in achterstands- en probleemsituaties

De ontwikkelingsgerichte benadering gaat ervan uit dat ruimte bieden voor *alle* kinderen een belangrijke voorwaarde is voor ontwikkeling en groei. In die zin is jeugdbeleid gericht op alle kinderen en jongeren. Dat neemt niet weg dat er grote verschillen zijn te constateren in de mate waarin kinderen die ontwikkelingskansen krijgen aangeboden. Sommige kinderen hebben ‘van huis uit’ meer kansen, zowel materieel als immaterieel: een zorgzame en belangstellende omgeving met voldoende mogelijkheden om te investeren in ontplooiing en talentontwikkeling door te participeren in clubs, verenigingen of cursussen. Andere kinderen krijgen deze kansen op een of meerdere terreinen niet. Hun omgeving schiet tekort in het bieden van veiligheid, zorg en aandacht of er zijn financiële, sociale of fysieke belemmeringen om te spelen en vrienden te maken. Bij de kinderen die extra aandacht nodig hebben, behoren ook de kinderen die vanwege een fysieke beperking of handicap, zowel lichamelijk als verstandelijk, extra voorzieningen nodig hebben om zich volledig te kunnen ontplooiën.

In Delft willen we ook oog hebben voor tekorten in ontwikkelingsmogelijkheden die zich kunnen voordoen. Niet om als samenleving die tekorten volledig te compenseren en daarmee de rol van opvoeder zonder discussie over te nemen, maar om maatregelen te nemen die de omgeving in staat stelt om de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen weer op zich te nemen, zo nodig met effectieve steun van partnerorganisaties. Wanneer de omgeving desondanks fundamenteel tekortschiet in het garanderen van de basale veiligheid, zullen we interventies toepassen om de kinderen die veiligheid te garanderen.

Naast groepen die extra aandacht nodig hebben vanwege achterstandssituaties of fysieke beperkingen, is het ook belangrijk om te onderkennen dat er verschillen zijn tussen kinderen en jongeren. Zo hebben jongens en meisjes deels dezelfde, maar deels ook andere wensen en behoeften en datzelfde geldt voor autochtone en allochtone jongeren. Soms worden voorzieningen breed benut door alle groepen, soms hebben groepen behoefte aan aparte activiteiten. Tegelijk is het altijd de kunst te bedenken dat ook groepen die moeilijk samengaan, elkaar op school of op straat tegenkomen. Het is daarom ook altijd weer zoeken naar integratie.

We willen dat beleidsmakers, instellingen en organisaties in Delft die activiteiten voor jongeren uitvoeren, gevoelig zijn voor signalen uit de verschillende groeperingen van jongeren in Delft en rekening houden met hun specifieke wensen.

2.4 Betrokkenheid van ouders en jongeren is essentieel

Ruimte bieden voor kinderen en jeugdigen gebeurt in overleg. Zoals gezegd is het nodig om zowel ouders als jeugdigen te betrekken om meer aansluiting te krijgen bij hun leefwereld. En juist omdat niet alle kinderen en jongeren hetzelfde willen en nodig hebben, zou het toch ondenkbaar moeten zijn om jeugdbeleid te ontwikkelen én uit te voeren zonder dat zij daar zelf een stem in hebben. Ook vanuit de Rechten van het Kind bekeken past het gemeente, instellingen en organisaties om de inbreng van kinderen en jongeren serieus te nemen. In het kader van verantwoordelijkheid nemen, verwachten we ook actieve participatie in de vorm van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en maatschappelijke stages.

Participatie van jongeren is een belangrijk onderdeel van de Delftse jeugdnota. We verwachten initiatieven van ouders en jeugdigen en bijdragen in de uitvoering ervan.

2.5 Grenzen stellen hoort erbij

Vertrouwen stellen in de kracht van jongeren betekent niet dat de samenleving ervan uit mag gaan dat het altijd vanzelf goed komt met jongeren. Bij opvoeden en grootbrengen hoort ook dat volwassenen aangeven waar grenzen zijn en welke regels in acht moeten worden genomen. Kinderen hebben dat nodig. Dat begint bij het gezin, maar ook instituties zoals de school, het kinderdagverblijf, de speeltuin, de sportvereniging en het clubhuis hebben de opdracht om duidelijk te maken waar de eisen van de samenleving grenzen stellen aan de vrijheid van het individu. Instellingen als Halt, maar ook het RMC zijn in het leven geroepen om wanneer grenzen overschreden worden, de jongere weer op het goede spoor te zetten. Uitgangspunt bij deze interventies is altijd dat jongeren gestimuleerd worden zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en zich bewust zijn of worden van de gevolgen daarvan voor anderen.

2.6 De reikwijdte van het Delftse jeugdbeleid

Met het voorgaande kiezen we voor een brede aanpak van het Delftse jeugdbeleid. Een dergelijk beleid kan zich niet beperken tot een voorzieningenbeleid of een verbreed onderwijsbeleid. Alle beleidsterreinen hebben in meerdere of in mindere mate te maken met jeugdigen. Sommige beleidsterreinen hebben in hun geheel betrekking op de doelgroep van het jeugdbeleid, zoals bijvoorbeeld kinderopvang en onderwijs, alle andere hebben daar voor een deel betrekking op. Ook al staat het onderwijsbeleid traditioneel in het centrum van het Delftse jeugdbeleid, ook andere beleidsterreinen hebben grote invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen en jongeren. Zonder de pretentie compleet te zijn, noemen we als voorbeelden: ruimtelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer, bijvoorbeeld waar het gaat om ruimte om te spelen en kindvriendelijke buurten; werkgelegenheidsbeleid, bijvoorbeeld om de doorstroming naar en de kansen op de arbeidsmarkt voor alle jongeren te vergroten; armoedebeleid om kinderen mogelijkheden te bieden die ze van huis moeten missen; veiligheidsbeleid dat signaleert waar zich gevaarlijke situaties kunnen voordoen en maatregelen neemt; en huisvestingsbeleid waar het gaat om een goede woonomgeving van kinderen en een adequaat aanbod voor jongeren.

Om de doelstellingen van het Delftse jeugdbeleid te kunnen realiseren, zullen wij systematisch op alle beleidsterreinen nagaan welke aspecten van het beleid betrekking hebben op kinderen en jongeren en of het beleid past binnen de visie die in deze jeugdnota wordt verwoord. Jeugdbeleid werkt alleen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van kinderen en jongeren, ouders, burgers, gemeente en partnerorganisaties.

2.7 Vertaling van de visie in thema's

Vanuit de visie zoals beschreven in de paragrafen 2.2 t/m 2.6 is tijdens het interactieve traject rond de totstandkoming van deze nota een aantal thema's benoemd die relevant zijn voor de beleidsontwikkeling in de komende jaren. Dat zijn vooral thema's waar nieuwe vragen of ontwikkelingen aan de orde zijn en waar de speerpunten van het beleid op worden gericht. Deze thema's worden hieronder kort toegelicht.

- *Jeugdparticipatie*

Het is nodig om zowel ouders als jeugdigen te betrekken om meer aansluiting te krijgen bij hun leefwereld. En juist omdat niet alle kinderen en jongeren hetzelfde willen en nodig hebben, is het belangrijk jongeren te betrekken bij het jeugdbeleid. Niet alleen bij de ontwikkeling maar ook bij de uitvoering daarvan. Klanttevredenheidsonderzoeken onder de jeugd zouden best eens verrassende en serieus te nemen uitkomsten kunnen opleveren. In het kader van verantwoordelijkheid nemen, verwachten we ook actieve participatie in de vorm van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en maatschappelijke stages.

- *Verantwoordelijkheid en opvoeden*

Dit thema past in het debat over opvoeden, de onmiskenbare verantwoordelijkheid van ouders, de vormende en pedagogische taak van leerkrachten en de taak van sport- en spelleiders, kinderopvangleiders, de wijkagent en noem maar op. De verantwoordelijkheid van het kind of de jongere zelf lijkt daarbij nogal eens over het hoofd gezien te worden. Meer evenwicht hierbij is van belang, onder andere in het gevoelde tekort aan ouderbetrokkenheid, de schijnbare onmogelijkheid onwillige ouders te kunnen aanspreken op hun verantwoordelijkheid en andersom het schuiven met verantwoordelijkheid tussen instellingen bij meervoudige problematiek.

- *Inclusieve samenleving en diversiteit*

In de reguliere scholen, binnen de sportverenigingen en op de arbeids- en woonmarkt bestaat weliswaar veel variëteit, maar heel veel kinderen en jongeren doen daar niet mee. Fysieke beperkingen, gedragsproblemen, sociaal-economische en culturele achtergronden spelen daarbij mee. Het samenbrengen van kinderen en jongeren met beperkingen en kinderen en jongeren zonder beperking leidt tot begrip, tolerantie en gelijkwaardigheid. Door ontmoeting te arrangeren worden jongeren met een beperking serieus genomen en ervaren jongeren zonder beperking verantwoordelijkheid naar hun leeftijdsgenoten.

- *Opvang – educatie - werk*

Doorlopende (leer)lijnen zijn van essentieel belang voor optimale ontwikkelingskansen. En ook al beginnen we in de voorschool al aan die kansen te werken, er zullen altijd jongeren blijven die extra hulp en aandacht nodig hebben om een startkwalificatie te halen en op een stabiele plek op de arbeidsmarkt terecht te komen. De groep is zeer divers, evenals de aanleiding die tot uitval leidt: te denken valt aan allochtone jongeren met een taalachterstand, laaggeletterdheid, tienermoeders en –vaders, schuldenproblematiek en als gevolg daarvan sociale uitsluiting, het groeiend aantal jongeren met een Wajong-uitkering en ook jongeren die simpelweg niet meer geboeid worden door het onderwijs en het nut er niet van inzien.

- *Cultuur als verbinding*

Het kost volwassenen nogal eens moeite alle scènes, subgroepen en nieuwe stromingen binnen de jeugdcultuur uit elkaar te houden, laat staan waardering of tenminste begrip op te brengen voor de uitbarstingen van geluid, licht en beweging die daarbij horen. Toch lijkt het er sterk op dat veel kinderen en jongeren zich juist met behulp van moderne media, internet, MSN, dansen en muziek kunnen en willen manifesteren. Delft heeft al een naam opgebouwd in de jeugdwereld met een aantal artiesten, met de graffiti-Irene-tunnel en de Skate-Jam.

Als het gaat om het aansluiten bij de leefwereld van jongeren en hen op een moderne manier ruimte te bieden in de stad, ook om te experimenteren met alle cultuurvormen, liggen hier de echte kansen. Met name problematische jongeren kunnen juist succesvol bereikt worden met muziek, dans en moderne media.

- *Internationalisering*

Delft wordt steeds meer een internationale stad met een cultureel (evenementen, stedenband), een innovatief (universiteit, kennisstad) en een multicultureel karakter. Dit raakt ook aan het klimaat waarin jongeren opgroeien in Delft. Door technologische en maatschappelijke ontwikkelingen neemt globalisering toe. Hierdoor komen ook jongeren in toenemende mate in contact met een grotere wereld dan de stad Delft en invloeden van buitenaf. Dit gebeurt via nieuwe media (internet, televisie, telecommunicatie), maar ook ontmoetingen met mensen met andere etnische en culturele achtergronden. Thema's als integratie, immigratie, radicalisering, milieu en armoede doen meer en meer een appel op het (wereld)burgerschap van jeugdigen. Soms in de huiselijke kring (achter de pc of op televisie), soms in de publieke ruimte (jongeren op straat, jongerencentra). De grote hoeveelheid aan informatie en invloeden van buiten brengen naast kansen, ook risico's met zich mee.

- *Ontmoeting op straat*

Jongeren moeten in de hele stad kunnen opgroeien. Onze manier van bouwen en maatschappelijke trends als individualisering leiden echter te vaak tot anonimiteit in wooncomplexen en de openbare ruimte. Mensen maken in mindere mate contact met elkaar, durven elkaar niet meer aan te spreken op gedrag en lijken ook minder betrokken te zijn bij hun omgeving. Dit gaat ten koste van sociale relaties en verbondenheid. Wat volwassenen vaak hanggedrag noemen, is voor jongeren chillen, bijvoorbeeld even bijkomen/ontspannen na schooltijd en zeker niet per definitie negatief. Het is dan ook van belang dat we situaties creëren en activiteiten organiseren waarin jongeren (jeugdigen onderling en jong en oud) elkaar kunnen ontmoeten, betrokkenheid ervaren en met de verantwoordelijkheid voor hun omgeving kunnen oefenen.

- *Positie meisjes en meiden*

Het beeld van de jeugdcultuur, op straat maar ook in jongerencentra, wordt gedomineerd door jongens. Jongens experimenteren, maken bravoure, zorgen voor overlast. Het aanbod in het sociaal cultureel werk wordt voornamelijk bezocht door jongens. Blijkbaar sluit dit aanbod goed aan bij hun behoeften. Het experimenteergedrag van jongens heeft zijn weerslag naar andere (opvoed- en opgroei-) milieus. Uit diverse onderzoeken en monitors blijkt dat jongens bijvoorbeeld minder goed presteren in het onderwijs dan meisjes. Bij meisjes en meiden lijkt er een verschil in de wijze waarop zij zich manifesteren in het gezin en op school tegenover de wijze waarop ze zich op straat gedragen. Als er meer en beter zicht is op de vrije tijdsbehoefte van meisjes en meiden, dan kan daar ook rekening mee worden gehouden in het aanbod van programma's en activiteiten vanuit gemeente of instellingen. In dit kader is er vanuit de gemeente aandacht voor de positie van tienermoeders, met name voor de vraag op welke wijze zij ondersteund kunnen worden in hun gezinssituatie enerzijds en hun scholings- en arbeidsperspectief anderzijds.

- *Veiligheid in brede zin*

Opgroeien in een veilige omgeving zorgt voor vertrouwen, zelfstandigheid en zelfrespect; essentiële ingrediënten voor een optimale ontwikkeling van kinderen en jeugdigen in alle verschillende toekomstige rollen (ouder, partner, werknemer). Bij opgroeien hoort naast het begrip veiligheid ook het begrip risico. Dit heeft bij jonge kinderen betrekking op het spelen op straat in relatie tot verkeerssituaties. In de adolescentieperiode ligt de nadruk op gedrag van jongeren, zoals: experimenteren, grenzen zoeken en fouten (durven) maken. In Delft willen we ons niet richten op het creëren van een risicoloze samenleving, maar we willen werken aan veilige 'settings' waarin geoefend en geëxperimenteerd kan worden. Zo zijn er vanuit het thema 'Kindvriendelijke stad' veilige verkeersroutes in de stad aangelegd waarop kinderen en ouders kunnen oefenen ter voorbereiding op reguliere fietspaden en wegen met risicovollere verkeerssituaties.

Het gaat hier vooral om een bewustwordingsproces. Specifiek voor het uitgaan onder jongeren is er aandacht voor alcoholgebruik en matigingsbeleid en op welke wijze er preventief en curatief kan worden ingespeeld op excessen.

- *Life style en gezondheid / bewegen*

Gezond leven is goed voor de sociale, emotionele en fysieke ontwikkeling van jongeren. Jongeren staan meer en meer bloot aan allerlei verleidingen van genotsmiddelen waaronder roken, alcohol, drugs. Meedoen in het sociale leven en buiten in beweging zijn is ook van groot belang. Dit staat op gespannen voet met signalen dat jongeren zich terugtrekken in huis waar ze televisie kijken of veel tijd achter de computer doorbrengen. Daarnaast neemt het aantal kinderen en jongeren dat kampt met overgewicht de laatste jaren toe. Gezond leven en voldoende bewegen is bevorderlijk voor prettig opgroeien. Met aansprekende voorlichtingen en 'lik-op-stuk' aanpak, willen we bewegen, gezonde voeding en gezond leven bevorderen onder jeugdigen en hun ouders in Delft. Een ander instrument dat hieraan bijdraagt is een extra consultatiemoment van de schoolarts inde tienerleeftijd. Door dit moment verplicht te stellen in een cruciale levensfase (pre-adolescentie), kan er adequaat gereageerd worden op risicosignalen.

- *Uitgaan*

Uitgaan is een hot issue voor de jeugd. Zo ook in Delft. Iedere generatie kent zijn eigen muziek, kleding en subculturen. Tegenwoordig is er veel diversiteit op dit vlak onder jongeren. In de gesprekken met de jeugd zijn uitgaan en ontmoeting met leeftijdsgenoten terugkerende onderwerpen. Jongeren hebben te weinig een eigen plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten, kunnen kletsen en kunnen uitgaan. Met name voor de jongere jeugd tot 16 jaar zijn er weinig stedelijk voorzieningen en activiteiten. Het aanwezige aanbod dat bestaat uit schoolfeesten, activiteiten bij (sport)verenigingsleven en in buurthuizen is onvoldoende. Jongeren zijn kieskeurig maar willen ook geen aparte ontmoetingsplek. Daarnaast speelt veiligheid en verantwoord kunnen uitgaan met het oog op alcohol, drugs en het vervoer tussen de uitgaansgelegenheid en thuis een randvoorwaardelijke rol. Een dialoog met horecaondernemers, (studenten)sociëteiten en jongeren biedt hier uitkomst.

2.8 Vier rode draden

Het verwoorden van een visie en het benoemen van thema's voor het jeugdbeleid heeft alleen zin als deze herkenbaar terugkomen in het jeugdbeleid. Het een en ander laat zich goed verbinden in vier rode draden: democratisch burgerschap, veiligheid en gezondheid, talentontwikkeling en ononderbroken ontwikkelingslijnen. Deze rode draden lopen door de volgende hoofdstukken van deze nota heen en dienen daarmee als ijkpunten voor de daarin opgenomen beleidsvoornemens. De rode draden worden hieronder verder toegelicht.

- *Democratisch burgerschap:*

Is er voldoende ruimte voor de eigen inbreng en de eigen verantwoordelijkheid van kinderen, jongeren en hun ouders met als specifiek aandachtspunt de verdeling van verantwoordelijkheid tussen kinderen, ouders en de professionals in onderwijs en andere voorzieningen. Is er voldoende aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, het creëren van binding en verbondenheid met anderen? Onderdeel van deze rode draad s ook de inclusieve samenleving en diversiteit: is er voldoende ruimte voor ontmoetingen tussen kinderen met en zonder beperking en tussen kinderen van uiteenlopende achtergronden? Verder ligt er een relatie met internationalisering: weten kinderen wat er elders in de wereld gaande is en kunnen ze zich ontwikkelen tot wereldburgers? Nieuwe media spelen hierbij een rol, evenals tweetalig onderwijs en uitwisseling met scholen in andere delen van de wereld. Ook hoort hierbij de consequenties van het ruimtelijk beleid voor de mogelijkheid elkaar te ontmoeten, bijvoorbeeld door het creëren van ontmoetings- en speelvoorzieningen in de openbare ruimte, gericht op de diverse leeftijdsgroepen.

- *Veiligheid en gezondheid:*

Is de omgeving veilig genoeg om het mogelijk te maken dat kinderen vertrouwen, zelfstandigheid en zelfrespect ontwikkelen? Kunnen ze daarnaast ook leren in te schatten welke risico's er zijn en hoe ze zich daartegen kunnen verweren? De rode draad veiligheid en het leren onderkennen van risico's heeft betrekking op de openbare ruimte, deelnemen aan het verkeer, spelen en uitgaan, maar ook op gezond gedrag, sport en bewegen, het weerstand bieden aan verleidingen zoals alcohol, roken en drugs. Speciale aandacht is nodig voor de verschillen in risico's tussen jongens en meisjes. Jongens nemen soms meer risico's en lopen daardoor meer gevaar bij uitgaan en confrontaties met anderen, meisjes trekken zich terug en maken in mindere mate gebruik van voorzieningen. Meisjes hebben te maken met andere risico's dan jongens: ongewenste zwangerschap, eetstoornissen, tienermoeders, beïnvloeding door loverboys. Professionals moeten rekening houden met de verschillende posities en wensen van beide groepen.

- *Talentontwikkeling:*

Tal van voorzieningen zijn aanwezig om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren: kinderdagverblijven en peuterspeelzalen, (brede) scholen en recreatieve voorzieningen zoals sportverenigingen. Ook culturele voorzieningen zijn belangrijk, variërend van de bibliotheek, de muziekschool, kindertheater tot jongerenwerk met mogelijkheden voor muziekbeoefening, beeldende kunst zoals graffiti en nieuwe media. Zijn deze voorzieningen voldoende afgestemd op de wensen van kinderen en jongeren, met voldoende ruimte voor hun eigen inbreng en zijn ze toegankelijk voor jongeren met verschillende etnisch-culturele en sociaal-economische achtergronden? Geven ze de jongeren ruimte om hun talenten te ontdekken en met enthousiasme te ontwikkelen? Bij deze rode draad hoort ook het rekening houden met mogelijke verschillen in wensen van jongens en meisjes. Ze moeten de ruimte krijgen om vaste patronen te doorbreken en eigen keuzes te maken, bijvoorbeeld door het aanbieden van techniek voor meisjes of koken voor jongens. Ook moet er aandacht zijn voor het leveren van extra inspanningen voor kinderen die om de een of andere reden een achterstand ontwikkelen, bijvoorbeeld door aangepaste methoden of extra aandacht voor taalvaardigheid voor anderstalige kinderen. Ook het gedrag van leerkrachten is relevant voor de talentontwikkeling. Uit onderzoek is gebleken dat hoge verwachtingen van leerkrachten een positieve invloed hebben op de prestaties van leerlingen.

- *Ononderbroken ontwikkelingslijnen:*

De ervaring leert dat het risico van uitval en het oplopen van achterstanden groter is bij de overgang van de ene fase naar de andere. Daarom is het belangrijk dat er goede afspraken worden gemaakt en overdracht van informatie plaatsvindt als het kind de overstap maakt van de voorschoolse naar de vroegschoolse voorziening, van de basisschool naar het voortgezet onderwijs of wanneer de jongere na het voortgezet onderwijs de overstap maakt naar het middelbaar beroepsonderwijs, ander vervolgonderwijs of naar de arbeidsmarkt. Krijgen de doorgaande lijnen voldoende aandacht van de professionals en worden voortijdige schooluitval en achterstand daardoor daadwerkelijk verminderd?

2.9 Nieuwe hoofddoelstelling

Bovenstaande visie, de thema's die daarin een belangrijke plaats innemen en de rode draden die het een en ander verbinden, leiden tot een nieuwe aangescherpte doelstelling van het Delftse jeugdbeleid.

Kinderen en jongeren in Delft zijn in staat zelf de wereld om hen heen te ontdekken, bewuste keuzes te maken, de verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en hun omgeving en een positieve bijdrage te leveren aan een leefbare, duurzame en sociale stad.

Om de doelstelling te realiseren worden ouders gestimuleerd en indien nodig, ondersteund, bij het nemen van de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun kinderen. De gemeente draagt zorg voor voldoende, bereikbare en toegankelijke voorzieningen voor kinderen en jongeren tussen 0 en 23 jaar en hun ouders of opvoeders. Ook bevordert de gemeente dat instellingen en organisaties die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen goed en efficiënt samenwerken en resultaatgericht werken.

Uiteraard wisselen de accenten in de doelstelling per leeftijdsgroep. Daarom komt bovenstaande doelstelling terug in de volgende hoofdstukken in de vorm van doelstellingen per leeftijdsgroep waarin achtereenvolgens de verantwoordelijkheid van ouders, het ontdekken van de wereld, het maken van keuzes en het nemen van verantwoordelijkheid door kinderen en jongeren centraal staat.

Hoofdstuk 3 Van baby tot kleuter

Doelstelling voor kinderen van – 9 maanden tot 4 jaar

In Delft nemen alle ouders en professionele opvoeders de verantwoordelijkheid voor een goede (taal)ontwikkeling, opvang en een vertrouwde en veilige omgeving voor hun kind.

3.1 Inleiding

In de Delftse visie spreken we over drie ringen die zich rondom het kind bevinden. Het is duidelijk dat voor het pasgeboren kind vooral de eerste ring, het gezin, van (levens-)belang is, maar ook in deze fase spelen al enkele professionals en instellingen een rol zoals de verloskundige, de kraamverzorgster, het kinderopvangcentrum en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Veel van hun werk is preventief van aard. Door hun advies en informatie zijn ouders beter voorbereid op de verzorging en opvoeding en wordt de basis gelegd voor een gezonde ontwikkeling van het kind. In veel gevallen is dit ook voldoende, maar soms is er meer nodig.

In Delft vinden we het belangrijk dat het voor ouders en opvoeders helder is wie waar en wanneer verantwoordelijk is. Bijvoorbeeld wanneer in het belang van het kind de preventieve advies- en informatiefunctie wordt vervangen door een hulpaanbod dat voor ouders minder vrijblijvend is. Ook vinden we dat het voor alle gezinnen duidelijk moet zijn welke voorzieningen toegankelijk zijn voor iedereen en waar een specifiek aanbod begint voor kinderen die risico's lopen? Wie draagt daarvoor de verantwoordelijkheid en hoe verhoudt zich dat tot de verantwoordelijkheid van ouders?

3.2 Het kind als uitgangspunt

In de visie van Delft zoals beschreven in hoofdstuk 2 staat het kind centraal. Dit betekent dat er aangesloten wordt bij de kansen en mogelijkheden van elk kind en dat er rekening wordt gehouden met eventuele bedreigingen in het ontwikkelingsproces van kinderen.

Wat betekent dat nu voor kinderen in deze leeftijdsgroep? Het is duidelijk dat in deze fase de rol van de ouders cruciaal is, waardoor het beleid zich logischerwijs op deze groep richt. Maar ook de wereld buiten het gezin speelt een rol waardoor de basis voor de sociaal emotionele ontwikkeling in deze fase wordt gevormd. Een kind leert zichzelf en anderen kennen en het leert de betekenis van het samenzijn met anderen. Deze sociaal-pedagogische uitgangspunten stellen eisen aan de omgeving waarin het kind opgroeit: kleinschalig, vraaggericht en aansluitend bij de ontwikkeling.

Daarnaast hebben kinderen ruimte nodig om de omgeving spelenderwijs te ontdekken en andere kinderen en volwassenen te ontmoeten. Dit betekent ook dat de focus niet eenzijdig ligt op de ontwikkeling van kinderen, maar dat er ook aandacht is voor (de versterking van) de pedagogische competenties van ouders. Naast andere vorm om kinderen te stimuleren is vooral het samen spelen met de ouders van groot belang voor kinderen. Spelen biedt ouders ook omgangsmogelijkheden voor kinderen met gedragsproblemen. In Delft willen we ons meer gaan richten op laagdrempelige opvoedondersteuning dichtbij huis voor ouders die net een klein duwtje nodig hebben.

Wat gaan we doen:

- In Delft gaan we meer in zetten op preventieve opvoedondersteuning op wijkniveau waardoor gezinnen in een vroeg stadium de juiste pedagogische hulp ontvangen.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Brede School voor ouders

Op het gebied van opvoedondersteuning kent Delft een breed aanbod. Er wordt echter nog te weinig gebruik gemaakt van al het aanbod. Daarnaast bereiken we nog niet alle ouders die dat nodig hebben. Daarom gaat de gemeente samen met educatieve, opvang- en zorg instellingen een communicatiestrategie opzetten onder de noemer 'brede school voor ouders'. Deze brede school richt zich expliciet op ouders om hen bewust te maken van het laagdrempelige en voorliggende ondersteuningaanbod bij de verzorging, opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Door aansprekende en herkenbare communicatie willen we ouders informeren over actuele opvoedvragen. Zo kunnen ouders een opfriscursus rekenen of wiskunde volgen om hun kinderen beter te helpen bij hun huiswerk in groep 6 en 8. Willen we ouders informeren over avonden waar ouders tips en ervaringen opdoen over hoe om te gaan met kinderen die maar achter de pc zitten te 'gamen' en nauwelijks buiten spelen. Een ander issue voor veel ouders is hoe je zicht houdt op kinderen die aldoor op MSN aan het chatten zijn. De cursussen worden op scholen of in het wijkgebouw aangeboden. Daarnaast willen we dat instellingen die opvoedondersteuning aanbieden elkaar aanvullen in diversiteit van het aanbod. Voor de vormgeving haken we aan bij de bekende brede schoolprogramma's. Per half jaar worden per wijk programma's samengesteld voor ouders, andere opvoeders, kinderen en jongeren. De halfjaarlijkse programmaboekjes zijn informatief en bieden tevens de mogelijkheid voor inschrijving op de activiteiten.

3.3 De eerste ring: het gezin

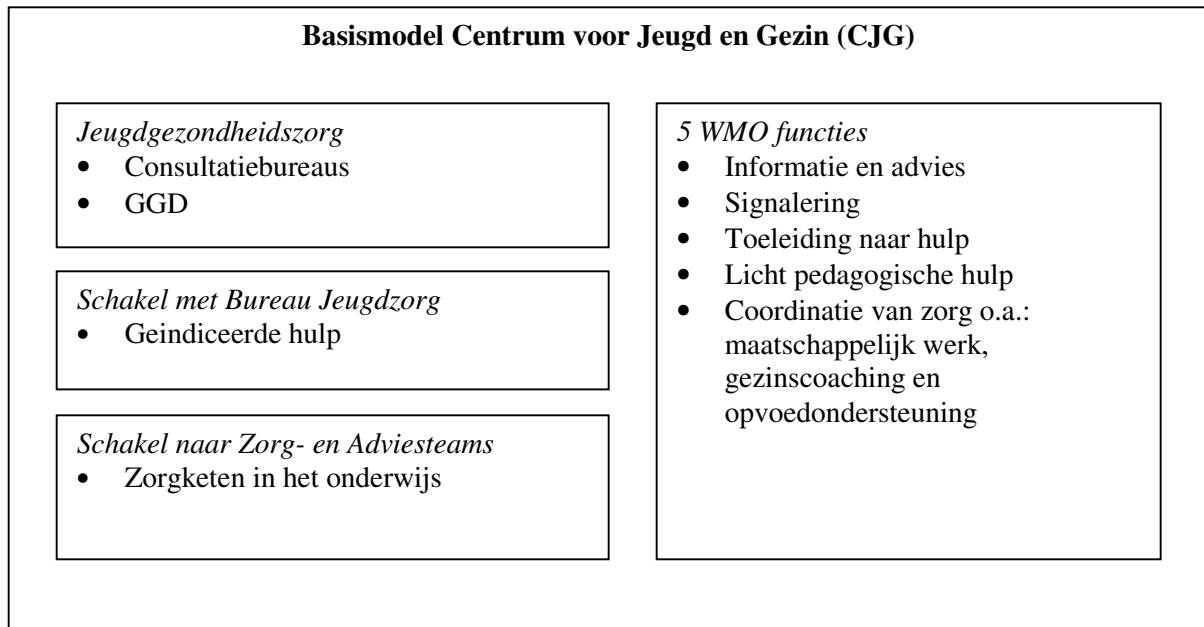
3.3.1 Centra voor Jeugd en Gezin

Elk kind komt ter wereld in een sociale omgeving, waar de verantwoordelijkheid moet worden genomen voor de verzorging en de opvoeding van het kind. Hoewel doorgaans de rol van de overheid zich in de praktijk beperkt tot het beschikbaar stellen van informatie en het geven van advies gaan we - mede in het kader van het nieuwe rijksbeleid - in Delft een stap verder. De jeugdgezondheidscentra in Delft vormen onder de noemer Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) de spil van de zorgketen voor jeugdigen van 0 tot 23 jaar en ouders.

Sinds 2007 kent iedere Delftse wijk een CJG waar ouders van baby's en jonge kinderen worden geïnformeerd over verzorging en opvoeding, van meten en wegen, gezonde voeding en zindelijk worden tot taal- en spraakontwikkeling en sociale emotionele ontwikkeling. Vrijwel alle ouders hebben behoefte aan dit soort informatie, zelfs al voordat het kind geboren is. Voor ouders die behoefte hebben om meer te weten te komen over opvoeding en opgroeien van kinderen of die daarover met andere ouders willen praten, biedt het CJG toegang tot cursussen en gespreksgroepen georganiseerd in het kader van opvoedondersteuning. Het bereik van de CJG onder Delftse ouders en kinderen is hoog. Bij zuigelingen is het bereik meer dan 99%. In het nulde en eerste levensjaar van het kind bezoeken ouders en kind de CJG zeer trouw. Na het tweede jaar verschijnen ouders wat minder trouw op de periodieke consultatiemomenten, afspraken worden afgezegd of ouders gaan naar de huisarts. Dit vereist een extra inspanning van het CJG om gezinnen te bereiken om de ontwikkeling van kinderen te kunnen blijven volgen. Hierin schuilt vooral een risico voor kinderen die mogelijk in hun thuissituatie bedreigd worden in hun ontwikkeling.

Voor een sluitende signalering is het van belang om maximaal in te zetten op het bereiken van deze risicogroepen. Het verhogen van het bereik van deze doelgroep zetten we in Delft verder door in het lopende project 'Bemoeizorg risicogroepen' (uitvoeringsplan i-JGZ Delft). Hierbij willen we de mogelijkheid bekijken om ouders die behoren tot de risicogroepen te belonen als zij het CJG blijven bezoeken. In Delft willen we ook onderzoeken of we pedagogische methodieken als Videohometraining (VHT) laagdrempelig kunnen gaan aanbieden voor gezinnen die daar bij gebaat zijn. VHT is een beproefde methode waar gezinnen worden gefilmd in dagelijkse opvoedsituaties.

Aan de hand van geregistreerde beelden worden situaties nabesproken, krijgen ouders handelingsalternatieven aangereikt en worden ze gecoacht in het toepassen van deze alternatieven. De VHT methode is tegenwoordig bekend bij een groot publiek door het televisieprogramma 'The Nanny'.

Bron: factsheets Centra voor Jeugd en Gezin, Ministerie voor Jeugd en Gezin

Wat gaan we doen:

- Het Centrum voor Jeugd en Gezin in Delft vormt de toegang naar opvoedingsondersteuning en oudercursussen. We gaan dit communiceren via het voorstel voor (ver)nieuw(d) beleid Brede School voor Ouders.
- De komende vier jaar gaan we de werkwijze van het Centrum voor Jeugd en Gezin verdiepen waarmee het CJG het logische schakelpunt vormt in de zorgketen rond kinderen en jeugd. Dit gaan we onder andere doen door in de wijken meer samen te werken met de wijkcoördinatieteams (WCT) en professionals in de prenatale zorg en hulpverlening.
- In 2009 en 2011 meten we de ontwikkeling en gezondheid van alle Delftse kinderen op wijkniveau (die we vastleggen in de wijkgezondheidsprofielen), waardoor er nog meer wijkspecifiek en vraaggericht kan worden gewerkt.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: bemoeizorg risicogezinnen

Deze lopende aanpak van de i-JGZ richt zich op het bereiken van risicogroepen in Delft vanuit het CJG. Doel hiervan is een sluitend zicht op en systeemgerichte aanpak van risicogroepen en voorkomen in een vroeg stadium dat kinderen en hun ouders verder bedreigd worden in hun ontwikkeling. In deze aanpak hebben ook de verloskundigen en kraamverzorgsters een signalerende functie. Op wijkniveau wordt de samenwerking met instellingen en scholen versterkt met voorschoolse opvang, huisartsen en de wijkcoördinatieteams (WCT). Hierdoor kunnen de professionals van het CJG proactief opereren. In het geval dat ouders niet verschijnen bij de periodieke consultatiemomenten of er andere signalen zijn, komt het CJG in actie door aan deze gezinnen in alle gevallen follow up te geven. Hierdoor worden ze alsnog bereikt en kunnen mogelijke risicogezinnen in een vroeg stadium worden geïndiceerd en geholpen. Extra aandacht voor risicogezinnen wordt mogelijk gemaakt door iets minder tijd te besteden aan stabiele gezinnen.

3.3.2 *Soms is er meer nodig*

Soms hebben opvoeders meer nodig dan een goed advies van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de verzorgende ouder zelf nog erg jong is in het geval van tienermoeders. Of omdat het kind geboren wordt met een beperking. Of omdat de ouders onvoldoende bekend zijn met de Nederlandse samenleving om hun kinderen voor te bereiden op het opgroeien in Nederland. In al deze gevallen is meer aandacht nodig om problemen zo vroeg mogelijk te signaleren. Dat betekent dus dat de professionals in het CJG alert moeten zijn op het signaleren van mogelijke problemen en in een vroeg stadium extra aandacht en hulp kan bieden of zelf ingrijpen.

Naast het belang van een hoog bereik onder ouders en kinderen in de leeftijd 0 tot 4- jaar op de periodieke contactmomenten en een goede toegangsfunctie voor andere signalerende instellingen, heeft het CJG ook zelf een signalerende rol naar andere instellingen in het netwerk van ouders en kind zoals de kinderopvang en peuterspeelzaal. Het Centrum voor Jeugd en Gezin informeert, adviseert, helpt en verwijst door naar meer gespecialiseerde instanties, indien nodig. Ook ouders die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, worden door het GJG doorverwezen naar de plek waar ze informatie kunnen krijgen over de mogelijkheden om lessen in de Nederlandse taal te volgen. Voor een goede registratie en uitwisseling van gegevens is het rijksbeleid gericht op invoering van het Digitaal dossier CJG het signaleringssysteem risicjongeren. Deze worden onder regie van de gemeente en de GGD in de lokale structuur ontwikkeld en geïmplementeerd.

Wat gaan we doen:

- In Delft signaleren instellingen die samenwerken in de ketenaanpak alle mogelijke risico's bij tienermoeders, waardoor zij de ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben om hun kinderen een zo goed mogelijke startkans krijgen.
- Ouders bieden we de mogelijkheid om bij inburgerings- of taalcurssussen, kinderopvang en opvoedingsondersteuning te combineren.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Digitaal dossier CJG en signaleringssysteem risicjongeren

De invoering van een digitaal kinddossiers in de jeugdgezondheidszorg is een lang gekoesterde wens en intentie van de rijksoverheid en gemeenten. De papieren dossiers van alle kinderen in de jeugdgezondheidszorg gaan gedigitaliseerd worden zodat de overdracht van gegevens beter kan plaatsvinden, risico's eerder te signaleren zijn en kinderen beter gevolgd kunnen worden. Wij hebben samen met de regiogemeenten de GGD ZHW de opdracht gegeven het digitaal dossier JGZ per 2009 operationeel te maken. Bij de totstandkoming wordt samengewerkt met de Gemeente Den Haag.

De informatie-uitwisseling in de jeugdketen vormt een probleem. Organisaties werken soms langs elkaar heen en wisselen informatie over risicjongeren onvoldoende uit. Wij gaan zorgen dat in 2009 een digitale verwijzindex risicjongeren in Delft operationeel wordt, die risicomeldingen van hulpverleners bij elkaar brengt over jongeren en hulpverleners onderling informeert over hun betrokkenheid bij jongeren.

3.4 De tweede ring: kinderopvang en peuterspeelzaal

3.4.1 *De kinderopvang*

Steeds vaker vindt een deel van de opvoeding en verzorging van jonge kinderen buitenshuis plaats. Een aantal kinderen gaat meerdere dagen per week naar de kinderopvang, zodat de ouders ook tijd kunnen besteden aan werk, scholing of vrijwilligerswerk. Het leren samenzijn met andere kinderen draagt bij aan de sociale ontwikkeling van het kind. Ook kinderen met een handicap moeten op het kinderdagverblijf een plek kunnen vinden, indien nodig met aangepaste voorzieningen of extra investeringen in de deskundigheid van leidsters.

Om te bevorderen dat ouders met een gerust hart hun kinderen naar het kinderdagverblijf brengen is het nodig dat kinderopvangcentra in kunnen spelen op de opvangvragen van ouders en ontwikkelingen in de Delftse samenleving. Daarbij blijft de borging van de kwaliteit in de kinderopvang van grote waarde. Dergelijke ontwikkelingen gaat de gemeente samen met kinderopvangorganisaties de komende tijd realiseren in het kader van de modernisering kinderopvang in Delft. Daarnaast gaan we de voorschoolse educatie (VVE) die nu in de peuterspeelzalen wordt ingezet, in het vervolg aanbieden in de kinderopvang voor alle kinderen die extra (taal-)ondersteuning nodig hebben. Daarvoor geldt dat de kinderopvang snel en adequaat kan signaleren, doorverwijzen en nagaan of van de aangeboden hulp ook gebruik wordt gemaakt in het belang van het kind. De nauwe samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin is hierbij van groot belang.

3.4.2 De peuterspeelzaal

Naast de kinderopvang gaan veel kinderen als ze 2 jaar zijn naar de peuterspeelzaal of de voorschool. De peuterspeelzaal is van belang voor kinderen om met andere kinderen te spelen en spelenderwijs hun taalvermogen en sociale vaardigheden te ontwikkelen. Daarom zijn goed geschoolde leidsters met kennis van de mogelijkheden van voorschoolse educatie van groot belang. Kinderopvang en peuterspeelzalen zijn voorzieningen die voor een deel overlappen. Om het aanbod voor ouders overzichtelijk te maken en te zorgen dat kinderen gebruik kunnen maken van die voorziening die voor dat kind het beste is, is een goede samenwerking en afstemming tussen peuterspeelzalen en kinderdagverblijven een vereiste. Uiteindelijk doel is dat kinderen en ouders gebruik kunnen maken van die voorziening in die mate die het meest past bij wat ze nodig hebben.

Wat gaan we doen:

- We maken in Delft afspraken met kinderopvang- en peuterspeelzaalorganisaties over de harmonisering van de kinderopvang.
- Naast peuterspeelzalen die taalstimulering bieden gaan we hierover ook afspraken maken met de kinderopvangorganisaties.
- In het kader van modernisering van de kinderopvang gaat de gemeente Delft in samenspraak met kinderopvang- en gastouderorganisaties afspraken maken over hoe er kan worden ingespeeld op de behoefte van ouders aan: verlengde openingstijden, flexibele opvang, opvang buiten kantoortijden en opvang in crisissituaties.
- We gaan peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties stimuleren om nauw samen te werken met het Centrum voor jeugd en gezin op het gebied van vroegsignalering en doorverwijzing om zodoende alle doelgroepkinderen toe te leiden naar voorschoolse educatie

3.5 De derde ring: ontdekking van de wereld

Hoewel kinderen in deze leeftijdsfase de bescherming van volwassenen nodig hebben in het gezin en in de opvang of peuterspeelzaal, worden er ook al stappen gezet in de wereld buitenshuis. Voor kinderen van deze leeftijdsgroep en voor hun ouders is het van belang dat er in de directe omgeving van hun huis eenvoudige en veilige speelvoorzieningen zijn, waar ouders hun kinderen in het zicht kunnen houden. Hierbij gaat het om (bewaakte) speeltuinen, maar ook om informele speelplekken, bijvoorbeeld rondom plantsoenen en op de stoep. Ruimte voor spelen stelt ook eisen aan de inrichting van de openbare ruimte in de wijken. Dergelijke voorzieningen hebben ook een ontmoetingsfunctie waar ouders elkaar treffen en leren kennen. De sociale functie van speelplekken en recreatievoorzieningen vindt de gemeente dan ook evenzo belangrijk.

In Delft willen we ook dat ouders met hun baby's en kleuters meer gebruik kunnen maken van recreatieve voorzieningen. Zoals in zwembaden de mogelijkheid wordt geboden voor ouders om met hun kinderen te zwemmen, kunnen instellingen zoals DOK, theaters en bioscopen, zoals De Veste en het Filmhuis Lumen, inspelen op behoefte van jonge kinderen en ouders. Wij richten ons hierbij op speelplekken en culturele en recreatieve voorzieningen zoals kinderboerderijen, speeltuinen waterspeeltuinen die toegankelijk en bereikbaar zijn met een aansprekend aanbod.

We gaan ouders informeren over het aanbod via de Brede School voor Ouders en we proberen gebruik van het aanbod te stimuleren door financiële drempels te verlagen met de Delftpas.

Wat gaan we doen:

- We gaan Delftse culturele instellingen en recreatieve organisaties uitdagen en faciliteren tot het ontwikkelen van een passend aanbod met aansprekende activiteiten voor baby's en jonge kinderen met hun ouders

We gaan in Delft zoals beschreven in de nota *Ruimte voor Spelen*, (informele) speel- en ontdekplekken realiseren waar jonge kinderen spelenderwijs de wereld om hen heen kunnen ontdekken.

3.6 De doorgaande lijn

In de ontwikkeling van kinderen zijn bepaalde schakelpunten aan te wijzen. Als een kind 3 jaar is bijvoorbeeld wordt de overgang van de voorschoolse periode naar het basisonderwijs voorbereid. Als het kind 6 jaar is, wordt de vroegschoolse periode afgesloten. Op 9-jarige leeftijd komen de mogelijkheden of onmogelijkheden van het vervolgonderwijs in beeld. Een kind van 12 jaar maakt de ingrijpende overgang tussen basisschool en voortgezet onderwijs mee. Op 15-jarige leeftijd moeten er profielen worden gekozen die een grote invloed hebben op de keuze van vervolgonderwijs. Het belang van die schakelpunten voor het beleid is dat er op die momenten kan worden geanticipeerd op toekomstige ontwikkelingen met als doel de overgang zo ongestoord mogelijk te laten plaatsvinden. In de leeftijdsfase die in dit hoofdstuk centraal staat, is de overgang van de voorschoolse naar de vroegschoolse voorziening relevant. Ook is het van belang dat relevante informatie over de ontwikkeling van het kind wordt doorgegeven.

3.7 Zo gaan we het beleid volgen

In de leeftijdsgroep 0 tot 4 jaar willen we in Delft de volgende beleidsdoelen bereikt hebben in 2011.

- In 2011 bereiken de Delftse voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderopvang) 100% van hun doelgroep met kwalitatieve ontwikkelingsprogramma's.
- In 2011 is het aantal kinderen en jeugdigen met een indicatiestelling door bureau Jeugdzorg - na een piekperiode door verbeterde signalering - verminderd ten opzichte van 2008.
- In 2011 scoren alle Delftse wijken naar de mening van ouders en jongeren in die wijken beter op kindvriendelijkheid dan in 2008.

Hoofdstuk 4 Kindvriendelijke stad (van kleuter tot tiener)

Doelstelling voor kinderen van 4 tot 12 jaar

In Delft kunnen alle kinderen de wereld om hen heen (thuis, op school en opvang, buiten op straat) veilig leren ontdekken.

4.1 Inleiding

In de leeftijdsgroep van 4 tot 12 jaar speelt de basisschool een cruciale rol. Hier wordt de basis gelegd voor de cognitieve ontwikkeling die mede bepalend is voor de keuze van vervolgonderwijs en beroepskeuze. In deze periode neemt het contact met de andere kinderen en de volwassenen op school een steeds belangrijker plaats in bij de sociaal-emotionele ontwikkeling. Omdat kinderen zich in deze leeftijdsfase gaandeweg zelfstandiger buitenshuis bewegen, wordt ook de veiligheid in de openbare ruimte en het verkeer belangrijk. Daarnaast is mede vanuit het thema kindvriendelijke stad een uitdagende omgeving nodig voor de ontwikkeling, zoals in de naschoolse opvang, sporten in de wijk, brede schoolactiviteiten, (informele) speelplekken en de inrichting van de openbare ruimte. Belangrijke beleidsvragen in dit verband zijn de afstemming van voorzieningen (zowel inhoudelijk als organisatorisch met als doel de ontwikkelingskansen optimaal te benutten) en de wijze waarop instellingen reageren wanneer er achterstanden of problematische situaties worden gesignaleerd.

4.2 De ontwikkeling van kritisch burgerschap

In deze fase gaat het kind steeds meer op ontdekkingstocht. Naast de thuisomgeving en de ouders dragen leerkrachten, vrijwilligers in sportverenigingen en andere professionals bij aan de ontwikkeling van het kind. Het is belangrijk dat zij daarbij ook onderkennen dat kinderen in toenemende mate zelf ook invloed gaan uitoefenen op hun omgeving. Naast kinderparticipatie gaan we ook inzetten op kritische zelfredzaamheid bij kinderen als toekomstige (media)consument. Daarom is het belangrijk dat de ouders en de school aandacht besteden aan de ontwikkeling van 'levensvaardigheden' met aandacht voor duurzaamheid, mediawijsheid en het veilig en kritisch gebruik van allerlei (nieuwe) media zoals internet. Kinderen staan tegenwoordig bloot aan een grote hoeveelheid commercie en reclame op televisie en het web. Door voorlichting en gesprekken op scholen willen we kinderen bewust maken. Kinderen kunnen op dit gebied ook zelf als adviseur en ervaringsdeskundige acteren via een digitaal consumentenforum waar kinderen zelf recensies op kunnen plaatsen. Kinderen hebben ook een rol in de redactie van dit forum. Hiermee willen we kinderen meer assertief maken tegen mediageweld.

Wat gaan we doen:

- De gemeente Delft biedt meer aandacht voor jeugdparticipatie bij het maken en uitvoeren van eigen beleid en in de uitvoering van beleid door stedelijke organisaties en instellingen op het gebied van onderwijs, welzijn, sport en cultuur.

Thema: kids als kritische consument

We gaan een Delfts consumentenforum lanceren op het web waar kinderen hun mening, ervaring en waardering kunnen geven over zaken die voor hen belangrijk zijn. Het kan gaan om producten zoals het bezoek aan een theatervoorstelling, muziek, een nieuwe gadget ('rage') etc. Het kan ook betrekking hebben op een thematisch onderwerp zoals de kwaliteit van het onderwijs in Delft, participatiemogelijkheden binnen beleid en de mogelijkheden om te spelen. Parallel hieraan wordt er voorlichting gegeven over levensvaardigheid en de risico's van media, reclame en commercie op basisscholen. De brede school, het Jongereninformatiepunt (vanaf 12 jaar) en/of andere welzijnsinstellingen kunnen dit faciliteren.

4.3.1 Brede school aanpak

Er zijn tal van voorzieningen en instellingen in Delft die veel kunnen bieden aan kinderen en hun ouders. Toch zien we dat lang niet alle kinderen gebruik maken van deze voorzieningen, die zo goed zijn voor hun brede ontwikkeling. Anderzijds zien we dat kinderen die van huis wel de mogelijkheid hebben, soms ook te weinig sporten of bewegen. Of dat hun interesse nog verder verbreed kan worden dan hun traditionele vrije tijdsinvulling of dan het aantrekkelijke computerscherm. Daarnaast is het op deze leeftijd goed als het netwerk verder strekt dan je eigen klas, school of buurt. Verder zien we dat het voor ouders met kinderen in deze leeftijd vaak lastig is om een goede balans aan te brengen tussen werk- en zorgtaken. Na schooltijd gaat er veel tijd op aan het heen-en-weer brengen van de kinderen van en naar de diverse vrije tijdsclubs.

Dergelijke vraagstukken kunnen niet vanuit één geïsoleerde instelling opgelost worden. Het vraagt om samenwerking in de keten onderwijs-opvang-vrije tijd. Door op wijk- en schoolniveau samenhang aan te brengen kunnen de ontwikkelingskansen van kinderen vergroot worden. In Delft zetten we al jaren zwaar in op deze samenwerking vanuit de brede schoolaanpak. In dit concept werken school (als instelling de primaire vindplaats van kinderen) en opvangorganisaties op wijkniveau programmatisch samen met aanbieders van activiteiten. In Delft hebben we daardoor een uitgebreid en vernieuwend activiteitenaanbod dat na schooltijd wordt aangeboden in en om scholen. Wanneer een school zich verbindt met instellingen die zich, in of buiten de wijk, bewegen op het gebied van jeugd, opvoeding, bewegen, etc, ontstaan kruisbestuivingen, waardoor kinderen wél die sportcursus gaan doen, zich wél voor techniek gaan interesseren, of wel bij dat buurthuis een muziekcursus gaan volgen. Het vraagstuk werk-zorgtaken kan vereenvoudigd worden wanneer scholen zich verbinden aan opvangorganisaties zodat een dagarrangement geboden kan worden.

4.3.2 Dagarrangementen

Bovenop de landelijk verplichte samenwerking tussen onderwijs en opvang willen we in Delft inzetten op die samenwerking waarin onderwijs en opvang als het ware met elkaar versmolten raken. Waar ook op pedagogische visie een doorgaande lijn ontstaat. Internationale ‘good practices’ op dit gebied uit bijvoorbeeld Scandinavië zouden Delftse instellingen kunnen inspireren hier lokaal hun eigen invulling aan te geven. Om ook voor ouders die buiten kantooruren werken de combinatie zorg-werk te versoepelen, willen we binnen Delft ook meer flexibele “24-uurs” opvang realiseren.

De keten onderwijs-zorg-vrije tijd willen we ook verbinden aan de zorgketen. Scholen en opvang krijgen ook een meer informerende en signalerende functie naar ouders waar het gaat om opvoeding en ontwikkeling. In samenwerking met het Centrum voor jeugd en gezin kan er vanuit de dagarrangementen snel worden ingespeeld op risico’s. Parallel hieraan versterkt de gemeente deze ontwikkeling door binnen brede school verband ook ouders te bereiken en hen o.a. wijkgericht te informeren over opvoedondersteuning in het voorstel (ver)nieuw(d) beleid ‘Brede school voor Ouders’.

Wat gaan we doen:

- We gaan scholen en kinderopvangorganisaties verleiden en stimuleren steeds verdergaande vormen van dagarrangementen te ontwikkelen die passen bij de behoeften van ouders en kinderen van nu en de toekomst
- We gaan de dagarrangementen verrijken met de naschoolse activiteiten, huiswerkbegeleiding, sport en spel tot kwalitatieve programma’s
- Onderwijs en kinderopvang gaan vanuit de dagarrangementen meer samenwerken met de CJG, waar ouders worden geïnformeerd over wijkgerichte opvoedingsondersteuning, activiteiten van de Financiële winkel (o.a.: DUIT) en activiteiten voor hun kinderen via de Brede School voor Ouders.

4.3.3 Plusaanpak, mentorprojecten en huiswerkprojecten

In de samenwerking onderwijs-opvang-vrije tijd-zorg is een aantal projecten te noemen die extra ondersteuning bieden aan kinderen/gezinnen die beperkingen ondervinden om zich vrij in deze domeinen te ontwikkelen.

Plusaanpak

Voor sommige kinderen is zelfs het laagdrempelig naschoolse aanbod nog een brug te ver. Deze kinderen hebben nog meer opstapjes nodig om het portaal van een gezonde vrije tijdsinvulling in de vorm van sportieve of culturele activiteiten over te gaan.

Voor hen wordt een extra stepping stone aangereikt in de vorm van brede school plus-activiteiten. Bij deze kinderen is het vaak ook het gezin dat handvatten nodig heeft om de talentontwikkeling van het kind te kunnen ondersteunen. Om deze reden worden aan deze plusaanpak ook enkele maatregelen toegevoegd die meer op het gezin gericht zijn: huisbezoeken om kinderen toe te leiden naar reguliere sport en culturele activiteiten. We doen dit (de huisbezoeken) vooral op de kritische schakelmomenten (6, 9 en 12 jaar). Met behulp van (financiële) ondersteuning uit het Sportfonds, het toekomstige Cultuurfonds en de Delftpas gaan we financiële drempels verkleinen of weghalen.

Mentor- en huiswerkprojecten

Sinds een aantal jaar kennen we in Delft mentorprojecten voor kinderen van 6 tot 14 jaar zoals het project 'de juiste keuze'; gericht op keuze voor voortgezet onderwijs en 'Pangeea' in het voortgezet onderwijs. Met ingang van 2008 willen we deze mentorprojecten, die draaien op de inzet van vrijwilligers, onder een coördinatie brengen, inhoudelijk versterken en het bereik vergroten.

Op dit moment zijn er twee huiswerkprojecten, te weten SLIM (samen leren in de middag) en HIP (huiswerk, integratie en participatie). Het eerste project wordt door de school uitgevoerd en het tweede project door de BWD. Deze projecten zullen verder worden uitgebreid. Ook wordt het huiswerkproject, net als de Plusaanpak en het mentorproject, verbonden met huisbezoeken.

Ambitie: Delftse Plusaanpak, mentorprojecten en huiswerkprojecten

We willen de kansen van achterstandsgroepen vergroten. Dit willen we bereiken door een verdere professionalisering en/of uitbreiding van de bestaande projecten. Met name het creëren en vergroten van een sociaal netwerk voor deze doelgroep vinden we erg belangrijk. We vinden de participatie-ontwikkeling van deelnemer aan activiteiten, via initiator, naar organisator en begeleider van activiteiten (in relatie tot vervolgopleidingen en perspectief op werk) erg belangrijk. Hierbij willen gebruiken maken van het principe van voorbeeldrollen en ambassadeurs.

4.3.4 Combinatiefuncties

Combinatiefunctionarissen zijn de bruggenbouwers tussen onderwijs, sport, cultuur, kinderopvang en welzijn binnen de dagarrangementen van de brede school. Delft komt vanaf 2009 in aanmerking voor deelname aan de landelijke regeling combinatiefuncties.

In Delft willen we op meerdere manieren vormgeven aan combinatiefuncties. Allereerst richten we ons conform de landelijke subsidieregeling voor combinatiefuncties, op de inzet van professionals zowel binnen- als buitenschools. Professionals met een gecombineerde aanstelling en expertise vervullen schakelfuncties tussen de binnen- en buitenschoolse wereld in het onderwijs, de sport of cultuur. Er zijn verschillende combinaties mogelijk, te weten: school en cultuur opvang, school en sport, sport en cultuur. Maar ook zijn er combinaties mogelijk met de sector kinderopvang en welzijn en opvang en sport, alhoewel deze niet vanuit de landelijke subsidieregeling kunnen worden gefinancierd.

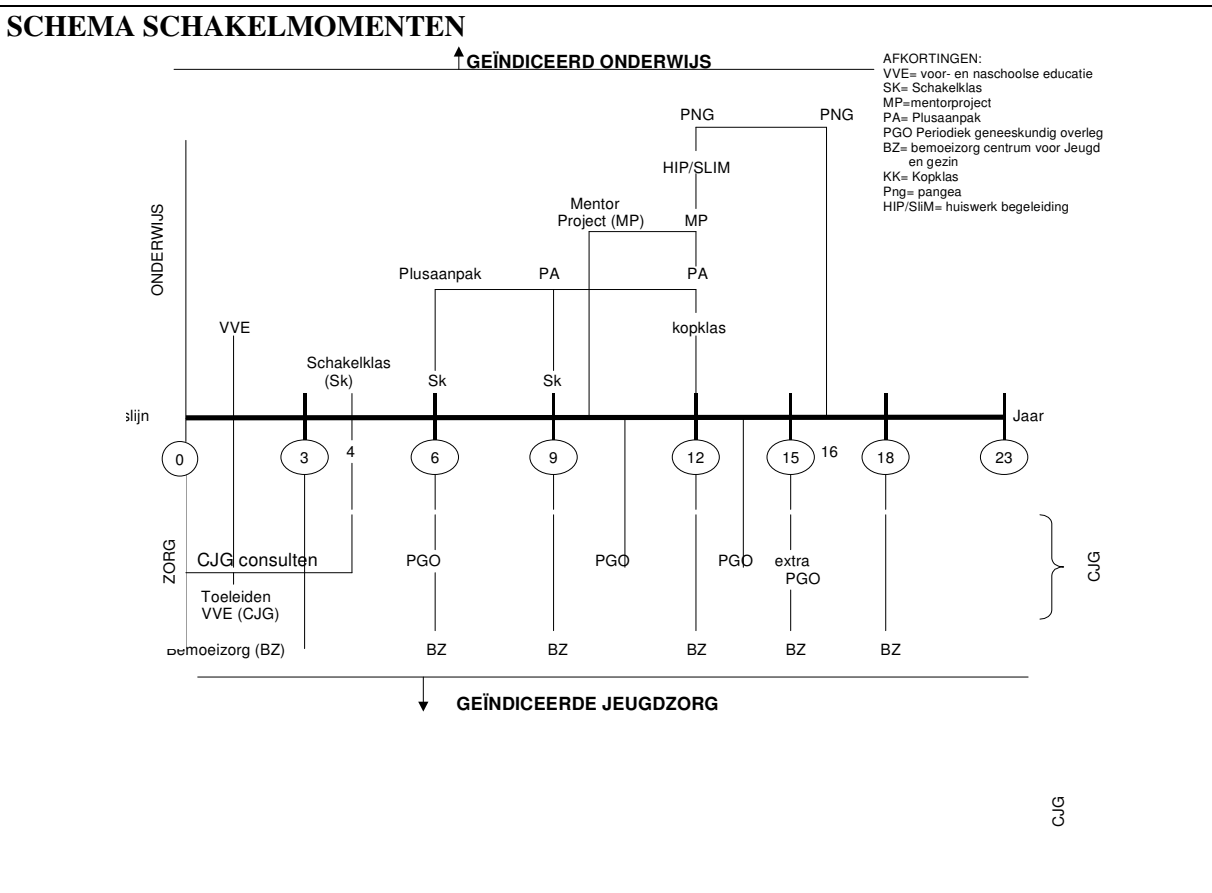
Het andere deel zal dan uit de middelen van de betreffende sector moeten worden gefinancierd. Hiermee kunnen deze professionals bijdragen aan het realiseren van de ambitie uit 4.3.3.

Wat gaan we doen:

- In Delft gaan we onderwijs, opvang, sport en cultuur met elkaar verbinden via professionals met een gecombineerde aanstelling.
- In Delft gaan we de combinatiefuncties koppelen aan de (bestaande) mentoraatprojecten waardoor deze professionals, indien nodig, outreachend kunnen werken om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kinderen

4.3.5 Huisbezoeken

Voor met name risicokinderen op schakelmomenten gaan we in Delft een regeling treffen met brede scholen (basisscholen al dan niet in combinatie met de kinderopvang) waarin faciliteiten worden geboden om huisbezoeken mogelijk te maken. Huisbezoeken hebben als doel de thuissituatie van kinderen te beoordelen daar waar het gaat om een mogelijke bedreigde opvoeding en ontwikkeling. Vanuit de (brede) school bezien is het primaire doel om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van het kind, de schoolloopbaan en keuze voor vervolgonderwijs. Daarnaast bekijken professionals van de school de thuissituatie ook vanuit hun signalerende functie met mogelijke (door)verwijzing naar het Centrum voor Jeugd en Gezin. De nog in te voeren huisbezoeken vanuit de brede school worden gekoppeld aan de CJG schakelmomenten op 3, 6, 9, 12 (en 15 jaar). Als gevolg van de huisbezoeken kunnen instrumenten worden ingezet; instrumenten binnen de school zelf (schakelklassen) maar ook in de vorm van projecten: mentorproject, huiswerkbegeleiding, brede school plusprogramma's. Er wordt ook vanuit andere programma's ingezet op huisbezoeken en mentorprojecten (bijv. straat tot straat-aanpak). Waar het dezelfde doelgroep betreft zorgen we voor een goede afstemming.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Huisbezoeken

We gaan een subsidieregeling treffen met Delftse schoolbesturen om de huisbezoeken te kunnen afleggen op de bekend schakelmomenten. Het gaat dan met name om kinderen die worden bedreigd in hun ontwikkeling en om bekende risicogezinnen. De huisbezoeken worden gedaan door een professional van een school (een leerkracht of intern begeleider) die betrokken en/of al bekend is bij het kind. In eerste instantie willen we ons gaan richten op alle kinderen die nieuw worden aangemeld (zowel de 3-jarigen als de tussentijdse instromers) en op de risicokinderen op het belangrijke schakelmoment van groep 6. De signalering van deze laatste groep kinderen vindt plaats vanuit het intern zorgteam van de school. De school werkt hier nauw samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin. De professional vanuit de school en het CJG werken over hun eigen grenzen om zodoende de aanpak sluitend te maken. Voor een intensivering van ouderbetrokkenheid van de schakelklasdoelgroep biedt het voorstel (ver)nieuw(d) beleid huisbezoeken goede mogelijkheden.

4.4 Samen naar school

Ontmoetingen met anderen zijn belangrijk voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Daarom is het belangrijk dat kinderen met en kinderen zonder een beperking elkaar op school en bij de buitenschoolse activiteiten kunnen ontmoeten. Het kan dan gaan om een lichamelijke beperking of een cognitieve beperking. Een belangrijk middel daartoe is het toerusten van leerkrachten om kinderen met gedragsproblemen in het reguliere onderwijs te kunnen begeleiden. Hierbij past de kanttekening dat er een grens is wat van het reguliere onderwijs verwacht kan worden. Er zijn situaties waarin het zowel voor de school als voor het kind beter is gebruik te maken van de voorzieningen in het speciaal onderwijs.

Bij dit onderwerp hoort ook aandacht voor kinderen die een leerachterstand ontwikkelen. Een goed leerlingvolgsysteem levert hiervoor bijtijds de signalen en de school zorgt voor extra programma's, bijvoorbeeld taalprogramma's of schakelklassen om de achterstand zo snel mogelijk in te lopen. Omgekeerd geldt dat ook hoogbegaafde kinderen aan hun trekken moeten komen. Verder is het van belang dat kinderen kennismaken met kinderen met een andere culturele of etnische achtergrond. Op school moet het ook mogelijk zijn om contacten te leggen met kinderen uit andere landen via internet en via uitwisselingsprogramma's.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Delft inclusief

Kinderen en jongeren met een beperking hebben nu nog onvoldoende de gelegenheid om deel te nemen aan reguliere voorzieningen, ondanks het feit dat deze behoefte wel wordt gevoeld. Dit geldt voor vele leefgebieden, zoals onderwijs (Brede school), sport, vrije tijd, kinderopvang en stages. Daar willen wij graag verandering in zien. Wij willen graag dat in 2011 kinderen en jongeren met een beperking gemakkelijker meedoen aan reguliere activiteiten en zich daarbij ook welkom voelen. Een kwart van de Delftse voorzieningen voor welzijn, sport, brede school en vrije tijd is in 2011 ingericht op deelname van deze doelgroep. Meer Delftenaren zijn op dat moment actief in de ondersteuning van deze doelgroep.

Om dit te bereiken is het nodig dat kennis beter wordt gedeeld, dat er actief wordt ingezet op positieve beeldvorming en dat het aanbod en de mogelijkheden worden vergroot en worden afgestemd op de vraag.

Ter illustratie. Met een netwerk van betrokken organisaties en ouders wordt een betere toegang voor mensen met een beperking tot sportbeoefening voorbereid. Door een beperkt aantal sporten te kiezen, toeleiding en begeleiding (juist ook van de "ontvangende partij") goed te organiseren, kan binnen deze sporten enige massa worden gemaakt. Dat kan dan ook weer leiden tot sporten in wedstrijd- of teamverband. In 2009 worden de eerste resultaten zichtbaar.

4.5 Soms gaat het niet goed

Soms gaat het niet goed met kinderen. Er kunnen zich thuis situaties voordoen die ingrijpen noodzakelijk maken, bijvoorbeeld als sprake is van structureel schoolverzuim, geweld of verwaarlozing. Bij dergelijke risicogroepen is het belangrijk dat er snel en effectief wordt ingegrepen. Dit gebeurt onder regie van het Centrum voor Jeugd en Gezin waar het signaal dat het met een kind niet goed gaat wordt gemeld en van waaruit wordt aangegeven wie verantwoordelijk is voor een interventie en wie belast is met het toezicht op gemaakte afspraken. De school is de plek waar problemen vaak als eerste gesignaleerd worden, maar de school is niet de instantie die ook verantwoordelijk is voor alle interventies. Het is de taak van de CJG om diep genesteld ('embedded') te raken in de wijknetwerken.

In Delft willen we uitdragen dat gezamenlijk vertrouwen op de kracht van preventieve voorzieningen van groot belang is. Immers een succesvol preventief jeugdbeleid leidt tot minder geïndiceerde zorg van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg. Belangrijk is dus een goed signaleringssysteem en een ketenbenadering binnen de zorg waarin instanties nauw samenwerken en er op het juiste moment de juiste zorg kan worden geboden aan kinderen en gezinnen.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Minder geïndiceerde zorg

In iedere Delftse wijk staat een CJG. Door zich te nestelen in de wijk, door inlooppreekuren, het bieden van opvoedondersteuning en het grip hebben op risicojongeren/gezinnen kan het CJG resultaten boeken. Aan de "achterkant" van het CJG, denk aan de relatie met de daadwerkelijke zorg en de relatie met de volwassenenzorg, valt nog veel te doen. In één backoffice CJG wordt de komende tijd met Bureau Jeugdzorg, de GGD en andere partijen gewerkt aan vijf speerpunten:

- de schakel met de jeugdzorgaanbieders;
- het stroomlijnen van de indicatiestellingen in zorg en onderwijs;
- de (na) zorg van jeugdigen in relatie tot detentie en resocialisatie;
- de relatie met de volwassenenzorg
- het organiseren van zorgcoördinatie

Het CJG biedt zorg voor –9 maanden tot 23 jarigen en hun ouders. In 2009 wordt opvoedingsondersteuning geboden in de prenatale zorg. Ook gaan we de zorg voor de leeftijdscategorie 18 tot 23 jaar versterken door ook hiervoor jeugdmaatschappelijk te positioneren in de ruggengraat van het CJG.

Zorgcoördinatie wordt ingezet bij 'multi-probleem' gezinnen waarin meerdere hulpverleners actief zijn en er sturing en coördinatie nodig is. In 2008 is reeds een start gemaakt met de invoering van zorgcoördinatie in de wijken Voorhof en Buitenhof. In de periode 2009 en verder wordt dit verder 'uitgerold' over de andere wijken tot een stedelijke dekking

4.6 Veiligheid, wonen en gezondheid

Kinderen opereren in deze leeftijdsfase in toenemende mate ook los van ouders: ze spelen op straat, maken afspraken met vriendjes of vriendinnetjes en gaan alleen op pad. Veiligheid in de openbare ruimte is daarom van groot belang. Dan gaat het om veilige schoolroutes zodat kinderen kunnen leren zich zelfstandig in het verkeer te bewegen. In deze leeftijdsgroep maakt het spelen in het zicht van de ouders langzaam plaats voor het 'spelen uit het zicht van de ouders'. Het creëren van meer informele en goed bereikbare speelplekken met mogelijkheden van sociale controle is nodig om kinderen meer ruimte en mogelijkheden te bieden om veilig met andere kinderen te spelen.

Een ander belangrijk thema hebben we ook geformuleerd in de Woonvisie Delft. Dit heeft betrekking op hoe kinderen prettig kunnen wonen in hun wijk en hoe ze daarbij betrokken kunnen worden door professionals. Dit thema houdt ook verband met het grote verloop van bevolkingsgroepen in bepaalde wijken. Te grote migratie in de stad zorgt niet alleen voor instabiliteit in de wijk maar ook voor discontinuïteit in de ontwikkeling van kinderen. Bijvoorbeeld door verandering van scholen, vrienden, etc. In dat perspectief heeft een goede woning in een prettige wijk een preventieve functie in het jeugdbeleid. Het bouwen van goede woningen stelt eisen aan stedenbouwkundige concepten die we in Delft op wijken loslaten. Dit doen we ook vanuit het oogpunt van kinderen en opgroeien.

Het beschermen tegen gevaren moet niet uitlopen op het vermijden van alle risico's. De omgeving moet kinderen de kans bieden te leren hoe ze op een verstandige wijze met risico's omgaan. Hetzelfde geldt voor gezondheidsrisico's in deze leeftijdscategorie zoals overgewicht. Ook hier is het geven van goede informatie en het stimuleren van gezond gedrag beter dan het wegnemen van elke verleiding. Stimuleren van deelname aan sportverenigingen past in dit kader. Ook willen we vanuit het Lokale Verkeers- en Vervoerplan aandacht schenken aan de wijze waarop kinderen zich veilig door hun wijk kunnen bewegen. Daarnaast blijven we in Delft het onderwijs faciliteren met vakleerkrachten bewegingsonderwijs en schoolzwemmen.

Wat gaan we doen:

- In het basisonderwijs geven we gerichte voorlichting aan kinderen waarin we ze alert maken op de risico's van overgewicht.
- In Delft schenken we vanuit de Woonvisie aandacht aan de wijze waarop kinderen wonen en zich veilig door hun wijk kunnen bewegen. Daarnaast trachten we in Delft met goede woningen en voorzieningen stabiliteit in de migratieprocessen te krijgen wat een positief effect heeft op de ontwikkeling van kinderen

4.7 De doorgaande lijn

In de leeftijdsfase van 4 tot 12 jaar doen zich twee overgangssituaties voor: van groep 2 naar groep 3 en van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. Bij de overgang van de vroegschoolse periode naar groep 3 is het van belang om de opbrengsten van de speciale VVE-programma's te borgen en te benutten voor de volgende periode. Aan het eind van de basisschool is het van belang om ouders en kinderen zorgvuldig te begeleiden in de mogelijkheden en de keuze van vervolgonderwijs en ervoor zorg te dragen dat de school waar het kind vervolgens naar toe gaat, beschikt over alle relevante informatie. Een verkeerde schoolkeuze kan tot gevolg hebben dat bepaalde vervolgmogelijkheden worden afgesneden of kan leiden tot teleurstelling, afhaken en schoolverzuim.

Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van basisschool en voortgezet onderwijs dat de doorstroming naar het vervolgonderwijs succesvol verloopt. Dit doen we niet alleen door een goede informatieoverdracht van dossiers, maar ook een vakinhoudelijke aansluiting. Zoals we op het gebied van Techniekeducatie en Kunstzinnige Vorming een doorlopende leerlijn realiseren tussen het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, zo willen we ook meer aandacht voor de beheersing van de Engelse taal. Temeer omdat de samenleving internationaliseert en de Nieuwe Media zorgen voor globalisering van de wereld, is voor een goede aansluiting in het voortgezet onderwijs, een gedegen basis van het Engels in het basisonderwijs noodzakelijk.

Wat gaan we doen:

- In Delft schenken we specifieke aandacht aan de realisatie van goede aansluitingen en doorlopende leerlijnen in en rond het onderwijs op de vakken als techniek (via Techniekeducatie), kunstzinnige vorming (via de VAK en Brede School) en de Engelse taal.

4.8 Zo gaan we het beleid volgen

In de leeftijdsgroep 4 tot 12 jaar willen we in Delft de volgende beleidsdoelen bereikt hebben.

- In 2011 is het percentage jeugdigen tussen 4 en 17 jaar dat aan de beweegnorm voldoet minimaal 50% (in 2005: ca. 40%)
- In 2011 draait in iedere wijk de brede school voor ouders.
- In 2011 is het aantal Delftse jeugdigen dat een indicatie voor speciaal onderwijs heeft onder het niveau van 2008.
- In 2011 is het aandeel kinderen dat een havo/vwo opleiding volgt hoger dan het landelijk gemiddelde.

Hoofdstuk 5 Van tiener tot puber

Doelstelling voor jongeren van 12 tot 16 jaar

In Delft maken alle jongeren bewuste en verantwoorde keuzes rond school, werk, vrijetijdsbesteding en hun sociale omgeving (ouders, vrienden en de buurt).

5.1 Inleiding

In de leeftijd van 12 tot 16 jaar markeert de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs de start van een nieuwe fase. We spreken over jongeren die steeds meer zelfstandig opereren en zelf keuzes maken. De groep waarvan ze deel uitmaken wordt belangrijker voor hun sociaal gedrag. Daartegenover staat dat ouders niet altijd meer controle hebben over hun kinderen. Zij voelen de noodzaak hun kinderen meer los te laten en erop te vertrouwen dat ze verstandige keuzes maken en risico's vermijden. Op school zijn de leerresultaten en het enthousiasme van docenten bepalend voor de keuze van het toekomstige vervolgonderwijs. Thema's voor het beleid zijn voorkomen dat jongeren te grote risico's lopen voor zichzelf en anderen, tegengaan van schooluitval en jongerenparticipatie.

5.2 Meedoen! in de samenleving

In de leeftijd van 12 tot 16 jaar willen jongeren steeds meer zelf verantwoordelijkheid dragen. Het is belangrijk dat de omgeving van jongeren; ouders, school, jongerenwerk of de sportvereniging dit mogelijk maakt en de inbreng van jongeren serieus neemt. In Delft willen we expliciet jongeren meer ruimte bieden en actiever betrekken bij projecten en evenementen in de buurt en stad. Behalve meepraten moet er ook ruimte zijn voor meedoen, meedenken of eigen initiatieven. Bijvoorbeeld in de vorm van maatschappelijke stages op het voortgezet onderwijs, meehelpen bij culturele evenementen, actief zijn in het vrijwilligerswerk op de sportvereniging of een eigen initiatief in de buurt of school. Dat kan door jongeren zelf een deel van de verantwoordelijkheid te geven voor jongerenactiviteiten, niet alleen qua organisatie maar ook financieel, of hen de verantwoordelijkheid te geven in een jongerenplatform of leerlingenraad of hen als adviseur te raadplegen bij nieuwe beleidsinitiatieven of te betrekken bij de uitvoering van beleid.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Jongerenplatform Delft (JPD)

We gaan de Delftse Jongerenraad omvormen tot een breder en meer democratisch jeugdplatform, bestaande uit jongeren met verschillende achtergronden. Dit gaan we doen aan de hand van een getrapte vertegenwoordigingstructuur die ook in Rotterdam wordt gehanteerd. Via alle scholen (bijv. via de leerlingraden) worden jongeren gerecruteerd. Binnen het platform is diversiteit qua achtergrond, opleiding, competenties en interesses gewenst. De fanatieke en politiek-geïnteresseerde jongeren kunnen deelnemen aan meer bestuurlijke activiteiten en de doeners onder de jongeren kunnen actief zijn in het organiseren en uitvoeren van activiteiten van het platform. Het stedelijk jeugdplatform is gesprekspartner van het gemeentebestuur en kan gevraagd en ongevraagd adviseren.

In hetzelfde kader van meedoen gaan we in Delft gezamenlijk met scholen en vrijwilligersorganisaties de maatschappelijk stages invullen. De maatschappelijke stage kan zowel in de vrijwilligerssector als in het verenigingsleven worden ingevuld. Zoals beschreven in de nota *Wonen Zorg en Welzijn* willen we dat er in iedere wijk een netwerk is ontstaan waaruit nieuwe initiatieven kunnen komen en waarbij de schoolgaande Delftse jeugd een vrijwillige maatschappelijke bijdrage levert aan de buurt, wijk of stad. De gemeente ontvangt hiervoor vanaf 2008 tot en met 2011 een bijdrage van het rijk in het gemeentefonds. Deze middelen gaan we de komende tijd aanwenden om de maatschappelijk stages als een project op te zetten.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: maatschappelijke stages

In Delft hebben we de ambitie dat in 2011 alle Delftse leerlingen in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage lopen met goede begeleiding vanuit de school en de stageplek. De maatschappelijke stage kan in alle vrijwilligerssectoren ingevuld worden, niet alleen in de zorg, maar ook bijvoorbeeld in de sport, cultuur, evenementen en in de welzijnssector. De professionele zorgsector richt zich met name op de beroepsgerichte stages, de vrijwilligerorganisaties op het gebied van zorg richten zich op de maatschappelijke stages. Er ontstaan in de omgeving van de scholen en in wijken allerlei nieuwe initiatieven en sociale netwerken waarbij de schoolgaande Delftse jeugd een vrijwillige maatschappelijke bijdrage levert aan de buurt, wijk of stad. Er komt een digitaal overzicht van allerlei initiatieven, projecten en stageplekken, naast de klussen die voorhanden zijn binnen het reguliere vrijwilligerswerk, waar jongeren op aan kunnen haken voor een maatschappelijke stage. In dit kader biedt het meedoen en meewerken aan evenementen, activiteiten of eigen ideeën en initiatieven van jongerenparticipatie, ook mogelijkheden voor maatschappelijke stages.

Het is de opdracht van de school om de interesse van leerlingen vast te houden door het bieden van een activerende en stimulerende leeromgeving, waarbij talenten op een breed terrein tot ontwikkeling worden gebracht. Scholen kunnen zich onder andere profileren door het 'binnenhalen van de buitenwereld' van techniek, sport en beweging of kunst. Met het voorstel (ver)nieuw(d) beleid Brede School Voortgezet Onderwijs gaan we scholen verbinden met aanbieders op het gebied van met name (jeugd)cultuur, sport en wetenschap & techniek in daarvoor bedoelde kenniskringen. Door een programma van binnenschoolse onderwijsprojecten, aangevuld met buitenschoolse activiteiten, brengen we leerlingen in aanraking met de maatschappij, cultuur en toekomstig werk. Vanuit de Brede School VO kunnen ook verbindingen gemaakt worden met eigen initiatieven van jongeren.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Invulling brede school voortgezet onderwijs

In de Brede School VO liggen de accenten op de aansluiting bij jeugdcultuur, sport en ruimte voor participatie en oriëntatie op vervolgonderwijs met specifieke aandacht voor innovatie en wetenschap (bêta-onderwijs). We maken hierbij koppelingen met andere, vaak al bestaande, projecten waarbij ook gewerkt wordt aan jeugdcultuur en participatie. De komende twee jaar werken we aan drie inhoudelijke thema's: een doorlopende, buitenschoolse programmering waar scholen op aansluiten met binnenschoolse projecten (1) met daarom heen een netwerk en ontmoetingsmomenten voor buitenschoolse aanbieders en experts, docenten en jongeren (2). Tot slot gaan we met de (leerlingen van) scholen voor voortgezet onderwijs in gesprek over de realisatie en inrichting van 'chill-rooms' voor jongeren (3). Hiermee geven we een eigentijdse, moderne invulling aan de 'jongerensoos', waar jongeren met leeftijdsgenoten veilig en vertrouwd samen kunnen komen.

Op basis van de resultaten van het project Techniekeducatie in het basisonderwijs, gaan we het stimuleren en interesseren voor technische opleidingen en bèta-studies uitbreiden naar het voortgezet onderwijs. Dit gaan we doen door de contacten tussen het voortgezet onderwijs en de technische afdelingen van Haagse Hogeschool en INHolland en uiteraard de TU te bevorderen. Vooruitlopend op de ontwikkeling van het nieuwe science centre (werknaam Technicon) van de TU Delft, gaan we nieuwe afspraken maken over techniekeducatie voor het Delftse Onderwijs.

Zoals gezegd gaan we jongeren meer betrekken bij het maken, uitvoeren en evalueren van beleid. Dit doen we deels door het inrichten van een jongerenplatform, maar deels ook door jongeren in staat te stellen zodat zij op ad hoc basis mee kunnen doen aan projecten en evenementen in de wijk.

We gaan samen met partners in deze stad een database aanleggen van jongeren die actief betrokken willen zijn bij hun stad, wijk of buurt. In zo'n database geven we aan wat de interesses zijn van jongeren, wat hun sterke kanten zijn, etc. Op deze manier kunnen jongeren meedoen aan bijvoorbeeld de jeugdprogrammering van een evenement als de Mooi Weer Spelen of ze kunnen een 'bloc party' organiseren in hun buurt waar jong en oud uit de buurt of straat elkaar kunnen ontmoeten.

Om dergelijke projecten ook voor en door jongeren mogelijk te maken gaan we een 'jongerenpot' instellen: een subsidieregeling waar jongeren via bestaande organisaties aanvragen kunnen doen voor kleine subsidiebedragen. Partners in de stad (o.a.: BWD, de Nieuwe Amateur, Youth for Christ, DOK, Stichting Popoefenruimte Delft, etc.) ondersteunen jongeren, dragen projecten en jongeren voor, zetten de faciliteiten in en ontvangen gemeentelijke subsidie daarvoor. We haken hierbij aan bij een initiatief van Fonds 1818 genaamd *Fuel for the Future*. Dit is bestemd voor jongeren onder de 24 jaar, die met minimaal drie jongeren onder de 24 een project willen organiseren met een maatschappelijk/cultureel doel dat voor iedereen toegankelijk is. Een aanvraag moet minstens 4 weken voor aanvang van de activiteit worden ingediend en men krijgt snel antwoord. Er kan peer keer maximaal 3.000 euro worden aangevraagd.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Multimedia jeugd

In Delft willen we op veel manieren ruimte maken voor jeugdcultuur. Hiermee komen we tegemoet aan de wensen van jongeren zoals gehoord in de jeugdweek (januari 2008). We gaan hiervoor een omgeving creëren met en voor jongeren met een programmering gericht op jeugdcultuur. We willen hierbij aansluiten bij andere aansprekende initiatieven waaronder de Club van Delft en Nyama. Zo willen we de komende 4 jaar zendtijd geven aan jongeren; via radio of internet waarbij aandacht is voor muziek, trends, mode, evenementen, uitgaansagenda en andere (sub)culturele uitingen. Dit platform is bedoeld als een 'opinie- en trendcommunity' voor Delftse jeugd waar diverse 'scenes' elkaar kunnen ontmoeten. Het biedt ruimte voor de jeugd als trendwatcher, kritische consument en adviseur. Tevens biedt het platform ook de ruimte voor anderen zich te profileren bij de jeugd, via media die aanslaan bij jongeren. We willen dit voorstel (ver)nieuw(d) beleid extra publiciteit geven door ambassadeurs, zoals lokale voorbeeldfiguren, bekende Delftenaren: DJ's, artiesten en/of BN'ers. Door ambassadeurs te benoemen, vergroten we het netwerk en bereik. Via dit netwerk krijgt Delfts talent een springplank waardoor mogelijk nieuwe Delftse helden ontstaan.

Wat gaan we doen:

- We stimuleren instellingen en organisaties die samen met jongeren podia creëren van waar zij kunnen communiceren over diverse culturele activiteiten (wereld, jeugd en straatcultuur, muziek, dans en mode). Hierover gaan we samenwerkingafspraken maken met organisaties zoals DOK, Nyama, De Nieuwe Amateur en Speakers.
- Jongeren ruimte geven voor het uitvoeren van eigen initiatieven op wijkniveau maar ook in broedplekken (zoals Lijm en Cultuur, de Schiehal). Hiervoor reserveren we jaarlijks budget in een zgn. Jongerenpot.
- We gaan jongeren in het voortgezet onderwijs stimuleren te kiezen voor techniek en beta-studies als opleiding en beroep door buitenschoolse excursies en activiteiten, afspraken te maken over een educatief programma in het Technicon en het ondersteunen van sprankelende evenementen zoals de First Lego League
- Naast structurele jongerenparticipatie willen we jongeren ook meer spontaan betrekken en ad hoc uitnodigen om hun mening te geven door een deze participatievraag bij jongeren neer te leggen via internet communities, virtuele netwerken via partners als de Nieuwe Amateur, BWD, Youth for Christ en JIP.
- We willen Delftse jongeren meer ruimte geven zodat ze hun aandeel kunnen leveren aan buurtactiviteiten en evenementen of dat ze hun eigen projecten kunnen opzetten

- In Delft gaan we vrijwilligersorganisaties faciliteren zodat in 2011 alle Delftse leerlingen in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage kunnen lopen met goede begeleiding vanuit school

5.3 Veiligheid, uitgaan en gezondheid

In deze leeftijdsfase zijn jongeren meer dan voorheen zelfstandig aanwezig in de stad. Hun mobiliteit en actieradius groeit enorm. Jongeren in de leeftijd tot 16 jaar gaan vaak al zelfstandig uit, maar dan is het wel belangrijk dat ze dat kunnen doen in een omgeving die rekening houdt met hun leeftijd. In de gesprekken met jongeren bij het opstellen van de nota, in de zgn. jongerenweek, is veelvuldig de behoefte aan uitgaans- en ontmoetings-plekken voor jongeren tot 16 jaar genoemd. Buurthuizen, sportverenigingen en schoolfeesten schieten hierin tekort. De gemeente wil meewerken om deze behoefte van jongeren te realiseren. We gaan daarom in Delft een dialoog organiseren waar jongeren, horecaondernemers, studenten- en jongerensociëteiten en evenementenbureaus gezamenlijk bekijken op welke wijze jongeren verantwoord kunnen uitgaan in Delft. Daarbij wil de gemeente meewerken aan meer alcoholvrije ontmoetingsplekken en uitgaansgelegenheden voor jongeren tot 16 jaar.

Parallel aan deze dialoog hanteren we in Delft een integrale aanpak van voorlichting en handhaving rond alcoholmatiging in het algemeen. Binnenkort start de campagne voor jongeren en ouderen die gebaseerd is op het initiatiefvoorstel dat in de raad is aangenomen. De handhavingskant wordt verder uitgewerkt als onderdeel van de nota Lokaal gezondheidsbeleid, die ongeveer gelijktijdig met deze jeugdnota verschijnt.

Sport is en blijft de komende jaren een toegankelijk en emanciperend middel om een gezonde levensstijl van jongeren te bevorderen. Naast het terugdringen van bewegingsarmoede, werken sport en bewegen preventief op het verminderen van overgewicht en het terugdringen van andere gezondheidsproblemen als diabetes, hart- en vaatziekten en depressies. Delft wil in de voorhoede blijven daar waar het gaat om sport en bewegen. De komende jaren worden de resultaten van de Buurt Onderwijs Sport (BOS) impuls uitgebouwd via de impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB). In de binnenkort te verschijnen Sportnota worden aanpak en doelstellingen beschreven.

Delft is één van de weinige gemeenten die een legale graffiti-zone hebben ingericht. Niet ergens op een duister plekje achteraf maar als een blikvanger in de centrale toegangsweg tot de stad. Voor de liefhebbers is het kicken, voor andere burgers zonder meer een aanfluiting. Schitterende uitingen van jongerencultuur contrasteren met de vervuiling van de omgeving. De Irenetunnel verdwijnt met de ondertunneling van het spoor. Deze gemengde ervaringen kunnen ons helpen in de keuze van een toekomstig alternatief. We juichen een ‘nieuwe’ vrijplaats van creatieve graffiti-uitingen toe, echter met strenge randvoorwaarden, zoals een duidelijk af te bakenen zone en een krachtige reactie indien graffiti tot excessen leidt.

5.4 Soms is er meer nodig

In het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs wordt de interne zorg op scholen afgestemd in de zgn. Zorgadviesteams (ZAT), waar leerlingen die met problemen kampen, worden besproken. Het jeugdmaatschappelijk werk speelt een verbindende rol tussen de school en de Centra voor Jeugd en Gezin. In het ZAT wordt afgesproken wie de verantwoordelijkheid heeft voor een interventie.

Naast de zorg vanuit school en CJG is ook laagdrempelige opvoedondersteuning voorhanden, die wordt gecommuniceerd via de Brede School voor ouders. In deze leeftijdscategorie richt de preventieve zorg zich niet alleen op risicogedrag van pubers, maar leren ouders, leraren en anderen ook signalen van spijbelen, verslavingen en financiële problemen te zien bij kinderen.

In het voortgezet onderwijs gaan we de mentor- en huiswerkbegeleidingprojecten professionaliseren zoals we dat ook doen in het basisonderwijs en de Plusaanpak Brede School. De prioriteit ligt hier bij het VMBO in Delft. We bekijken of de door het rijk gefinancierde combinatiefuncties hierbij kunnen worden ingezet.

De komende jaren gaan we in Delft ook werken aan de realisatie van één breed onderwijs zorgplatform (van kinderopvang tot voortgezet onderwijs). Daarin brengen de samenwerkingsverbanden op het gebied van onderwijszorg en onderwijsachterstanden hun professionals bij elkaar om zodoende een krachtige en gebundelde aanpak van zorg- en achterstandvragen voor heel Delft te realiseren. Hierbij gaat het om voegsignalering en een sluitende ketenaanpak, met als motto: "Voor ieder kind of jongere, de juiste hulp, op het juiste niveau op het juiste moment", maar ook om een zoveel mogelijk afgestemde invoering van passend onderwijs en bijvoorbeeld taalbeleid. Het platform werkt steeds meer samen met het CJG.

Voor jongeren die dreigen af te glijden is een snelle en adequate reactie belangrijk. Voortijdig en langdurig schoolverzuim kan een indicator zijn van dit afglijden. De gemeente voert lokaal vanuit het Jongerenloket de regie op de sluitende ketenaanpak rond voortijdig schoolverlaters; van registratie tot casemanagement zoals omschreven in de nota Aanval op de Uitval. In regionaal verband heeft de gemeente Delft de coördinatie in het SMC gebied over het uitvoeren van convenantmaatregelen Voortijdige Schoolverlaters in de periode tot 2011. Het ROC richt zich met een preventieve aanpak op het voorkomen van potentiële nieuwe schooluitvallers door goede studieloopbaanbegeleiding op weg naar en tijdens het MBO, aansprekend en modern onderwijs, sluitende verzuimregistratie als signaleringinstrument en maatwerktrajecten voor jongeren die van opleiding wisselen.

De gemeente richt zich met name op de reeds uitgevallen jongeren die met casemanagement trajecten worden teruggeleid naar onderwijs en/of werk. Daarnaast hanteert de gemeente eveneens een sluitende registratie van jongeren met en zonder een startkwalificatie, begeleiden we jongeren in de aansluiting VMBO-MBO en bieden we maatwerk coachings- en leerwerktrajecten voor jongeren die dat nodig hebben. In het verband van de GGD-Zuid-Holland West gaan we de Verwijsindex Risicjongeren invoeren, waarin professionals in de keten contacten met problematische jongeren (aan elkaar) melden. De invoering van dit signaleringssysteem wordt gekoppeld aan het Elektronisch Kinddossier, dat in dezelfde periode wordt ingevoerd. Vanuit het hetzelfde kader van (vroeg)signalering voeren we in Delft een extra preventief consultatiemoment van de schoolarts in voor risicjongeren rond het 15de jaar.

Wat gaan we doen:

- In Delft geven we veel aandacht aan gezondheid en risico's, o.a.: alcoholmatiging en overgewicht. Dit doen we door sport en bewegen te stimuleren in het onderwijs en vrije tijd, aansprekende voorlichting te geven voor ouders en voor jongeren en assertief te handhaven.
- In Delft gaan we voor risicjongeren een extra consultatiemoment van de schoolarts invoeren rond het 15de jaar
- In Delft gaan we de Verwijsindex Risicjongeren invoeren waar professionals in de keten contacten met risicjongeren aan elkaar melden. Deze index wordt gekoppeld met het Elektronisch Kinderdossier
- In Delft gaan we een dialoog starten tussen jongeren en horeca over gezond en veilig uitgaan voor jongeren onder de 16 jaar

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Zorgplatform

In Delft bestaat in 2011 één platform/ onderwijszorgloket ten behoeve van alle kinderen in het Delftse onderwijs die extra aandacht nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Kernbegrippen daarbij zijn: vroeg signaleren en aanpakken, ieder kind op de juiste plek en iedere jongere waar mogelijk een startkwalificatie. Met andere woorden: voor elk kind passend onderwijs en passende zorg. Dit onderwijszorgloket werkt functioneel samen met het CJG en wordt mogelijk één met het CJG. De coördinatie van de uitvoering is gebundeld in één team van medewerkers, waarin alle benodigde expertises bijeen worden gebracht, ook de expertise van het CJG. Partners hebben helder wie wanneer welke rol heeft, respecteren elkaars rollen en nemen daarbinnen hun verantwoordelijkheden. Binnen het onderwijszorgloket kunnen een aantal functies worden onderscheiden/ondergebracht, namelijk:

- Kennis en informatiepunt: ten behoeve van scholen, ouders, organisaties, bestuurders. Hier wordt o.a. informatie gedeeld, voorlichting aan scholen ontwikkeld en verzorgd
- Consultatie en advies; ten behoeve van scholen en ouders
- Bijstaan bij de aanvraag van een indicatie; om tot dossiervorming te komen en ten behoeve van ouders
- Het indicatiestellingsproces op zich.

Het zorgplatform neemt de coördinerende en uitvoerende taak op zich ten behoeve van de samenwerkingsverbanden Weer Samen Naar School, Voortgezet onderwijs/Speciaal Voortgezet Onderwijs en Onderwijsachterstandenbeleid.

5.5 Doorlopende leerlijnen

Doorlopende taalontwikkeling is ook in deze leeftijdsfase van groot belang. Alleen een voldoende Nederlandse taalbeheersing maakt het mogelijk om optimaal te profiteren van het (vervolg)onderwijs. In de vroege leeftijdsfasen wordt in Delft veel extra aandacht aan taalontwikkeling gegeven, onder meer door middel van voor- en vroegschoolse educatie, in de schakelgroepen/-momenten in groep 3 en 6 en in de Kopklas.

Tijdens de onderwijsmiddag 2008 is gebleken dat veel vmbo-leerlingen desondanks met een onvoldoende taalniveau in het mbo terecht komen waardoor de aangeboden schriftelijke leerstof niet goed toegankelijk is. Het ROC Mondriaan College is tot deze conclusie gekomen na een onderzoek waarbij alle instromers getoetst zijn. Alle deelnemers die dit nodig hebben krijgen nu een (verplicht) extra traject aangeboden. We juichen initiatieven van zowel het vmbo als het mbo om deze achterstand aan te pakken toe.

5.6 Meisjes

In deze leeftijdsfase is er een verschil in de ontwikkeling van jongens en meisjes. Daarom is het van belang hiermee rekening te houden in het beleid. Bij beleid voor jongeren wordt vaak stilzwijgend aangenomen dat het om jongens gaat. Vervolgens blijkt dat meisjes zich vaak niet aangetrokken voelen tot de activiteiten. Belangrijk is dat scholen en organisaties zich hiervan bewust zijn. Als meisjes liever andere activiteiten ondernemen in hun vrije tijd dan jongens moet dat mogelijk zijn, als ze dat liever niet willen, eveneens, maar dan wel met aandacht voor de omstandigheden waarin meisjes en jongens zich prettig en veilig voelen.

Behalve voor recreatieve activiteiten is het ook voor de hulpverlening een opdracht om voor problemen die zich voor het grootste deel bij meisjes voordoen een specifiek hulpaanbod te ontwikkelen, bijvoorbeeld als het gaat om meisjes die slachtoffer worden van loverboys, ongewenst zwanger zijn of op zeer jonge leeftijd moeder worden, eetstoornissen ontwikkelen of het risico lopen om uitgehuwelijkt te worden. Sleutelwoorden bij het verbeteren van de positie van meisjes is het vergroten van het zelfbewustzijn en hun weerbaarheid. Sommige problemen van meisjes zijn cultuurgebonden.

Bespreking daarvan in een cultuurgebonden setting kan bijdragen aan doorbreking van de situatie. Kennis hiervan en van de op meisjes toegesneden methodieken in het jongerenwerk wordt als basiskennis verondersteld bij de professionals. De seksualisering van de samenleving kan extra risico's opleveren voor meisjes. Daarom is het belangrijk dit onderwerp bespreekbaar te maken voor jongens en meisjes en bewustwording te bevorderen voor de mogelijke gevolgen hiervan.

Wat gaan we doen:

- We gaan meiden op jonge leeftijd weerbaar maken tegen de seksualisering van de samenleving, met aandacht voor tienermoeders, loverboys en cultureel gebonden issues. We sluiten hierbij aan bij de eerder verschenen *Emancipatienota* en de *Homo-emancipatienotitie* van de gemeente Delft

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Meiden: wat doen jullie?

We gaan in Delft een onderzoek doen naar de vrijetijdsbesteding onder meisjes en meiden (van tiener tot adolescent). Aanleiding voor dit onderzoek is dat we vanuit het voortgezet onderwijs te weinig zicht hebben op hun behoefte en wensen en dat het jongerenwerk deze doelgroep nauwelijks bereikt. Voorstel is om een interactief onderzoekstraject te starten waarin meiden met name elkaar ondervragen; een peer-to-peer onderzoek. Belangrijke vragen in dit onderzoek zijn: "Wat missen meiden in Delft?" en "Wat moet er veranderen en/of verbeteren in de vrijetijdsbesteding van meisjes in Delft?". Het onderzoek wordt extern uitgevoerd en staat onder meer onder begeleiding van onder andere het Jongerenplatform Delft (Delftse Jongerenraad nieuwe stijl) De verwachte looptijd van het onderzoek is een half jaar. De start vindt plaats nadat het Jongerenplatform Delft (JPD) is geïnstalleerd en geactiveerd.

5.7 De doorgaande lijn

De leeftijdsgroep die in dit hoofdstuk centraal staat, 12 tot 16, is leerplichtig. Leerlingen die zonder diploma van school gaan, worden in overleg met het RMC, zo snel mogelijk teruggestuurd naar het onderwijs. Een leerling die het VMBO met een diploma verlaat is meestal nog leerplichtig en per definitie nog niet in het bezit van een startkwalificatie. Daarom is doorstroming naar het MBO de geëigende leerroute. Bij die overgang ontstaat een duidelijke breuk. Leerlingen die aan het begin van het MBO uitvallen, lopen grote risico's. Een alternatief is niet zo gemakkelijk te vinden en door het gebrek aan een startkwalificatie is de positie op de arbeidsmarkt ook slecht. Daarom is een succesvolle doorstroming van VMBO naar MBO van groot belang. In Delft gaan we dit aanpakken door een schakelvoorziening te realiseren tussen het VMBO en MBO. In het Regionaal Arrangement Beroepsonderwijs hebben de Delftse scholen voor voortgezet onderwijs, de Mondriaan Onderwijsgroep en de bouwopleiding SSPB (stichting samenwerkende praktijkopleidingen bouw) afgesproken samen te werken.

Daarnaast is het van belang om in het beroepsonderwijs een realistische leeromgeving te creëren. In deze vorm van onderwijs staat het oplossen van levensechte problemen centraal en wordt theorie aangeboden wanneer daar voor het oplossen van die problemen, behoefte aan is. Om met succes de overgang van traditioneel naar competentiegericht onderwijs te kunnen maken is samenwerking met het bedrijfsleven noodzakelijk, bijvoorbeeld in de vorm van *leer/werkbedrijven*. Dit zijn 'echte' bedrijven waarin leerlingen onder deskundige leiding in arbeidsprocessen functioneren, maar waar meer ruimte en tijd is voor de dialoog met en de begeleiding van leerlingen. In Delft kennen we inmiddels het Leerbedrijf Poptahof. De komende jaren staan er veel stedelijke ontwikkelingen op stapel, waarop deze aanpak kan worden aangesloten.

Ook kennen we in Delft en de regio Haaglanden het Samenwerkingsverband Onderwijs Bedrijven (SOB). Binnen SOB verband investeren overheid, bedrijven en onderwijs enige jaren in de relatie onderwijs – arbeidsmarkt via drie actielijnen, te weten: de oriëntatie op beroepskeuze, de kwaliteit en kwantiteit van stageplaatsen en de regionale match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Vanuit deze actielijnen zijn er in werkgroepverband een aantal succesvolle projecten en producten gerealiseerd die jongeren, bedrijven en scholen in Delft helpen verstandige keuzes te maken in hun schoolcarrière. Zo heeft het SOB Delft een stagekalender uitgebracht van alle vmbo, mbo en hbo stages in Delft. Daarnaast verzorgt SOB stagebemiddeling daar waar het scholen niet lukt, organiseert het SOB debatten over stagebeleid en opleidingen die toekomstbestendig zijn en is het SOB partner in de VMBO beursvloer On Stage.

Een andere mogelijkheid om een succesvolle schoolcarrière in vmbo en mbo te bevorderen is het organiseren van *mentoring* in het onderwijs. Mentoring kan verschillende vormen aannemen: begeleiding van leerlingen door volwassenen of door medeleerlingen, maar ook de begeleiding van ouders van ‘jongerejaars’ door ouders van ‘ouderejaars’. Binnen de projecten Techniekeducatie en Buurt Onderwijs Sport wordt al gewerkt met het principe van mentoring. Het kan ook belangrijk zijn voor allochtone ouders om hen vertrouwd te maken met het Nederlandse onderwijssysteem.

Wat gaan we doen:

- De gemeente ondersteunt de realisatie van een schakelvoorziening waarin leerlingen geleidelijk kunnen overstappen van VMBO naar MBO.
- De gemeente faciliteert en stimuleert gebiedsgerichte en branchegerichte leerbedrijven zoals het leerbedrijf Poptahof.

De gemeente bevordert het concept van ‘peermentoring’ in praktijk- en stagesituaties waarbij leerlingen van hogere opleidingsniveaus, leerlingen van lagere opleidingsniveaus coachen en kennis uitwisselen.

5.8 Zo gaan we het beleid volgen

In de leeftijdsgroep 12 tot 16 jaar willen we in Delft de volgende beleidsdoelen bereikt hebben in 2011.

- In 2011 doen alle Delftse jongeren maatschappelijke stage.
- In 2011 zijn er meer veilige ontmoetingsplekken voor kinderen en jongeren tot 16 jaar in Delft (de nulmeting maakt deel uit van de dialoog “Uitgaan in Delft”).
- In 2011 is het ongeoorloofde schoolverzuim in het Delftse voortgezet onderwijs bij tegelijk een strikte melding met 25% gedaald ten opzichte van 2008.
- De tevredenheid van meiden in Delft over hun activiteiten- en ontmoetingsmogelijkheden is in 2011 gegroeid ten opzichte van 2008 (Meidenonderzoek).

Hoofdstuk 6 Van puber naar volwassene

Doelstelling van het beleid voor jongeren van 16 tot 23 jaar

In Delft nemen alle jongeren en jongvolwassenen verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun omgeving en leveren hun eigen bijdrage aan de samenleving.

6.1 Inleiding

In de leeftijdsgroep van 16 tot 23 jaar staat de overgang naar volwassenheid centraal. Doorgaans zijn jongeren van 23 jaar bezig met studie of werk, met het aangaan van relaties of het stichten van een gezin. Naarmate jongeren ouder en volwassen worden, behoren ze in afnemende mate tot de doelgroep waar leeftijdsgericht jeugdbeleid wordt gemaakt. Toch zijn er beleidsaccenten die voor de oudere jeugd belangrijk zijn. De beleidsmatige aandacht gaat, behalve naar een adequate zorgstructuur voor uitvallers, uit naar de overgang van voortgezet onderwijs naar vervolgstudie of arbeidsmarkt, huisvesting en een voorzieningenniveau dat aantrekkelijk is voor deze leeftijdsgroep.

Ook in deze fase is burgerschap een belangrijk thema. De meeste jongeren zijn op deze leeftijd kritische, verantwoordelijke, zelfstandige en zelfredzame volwassen burgers van de stad en samenleving aan het worden. De leeftijdsfase van 16 tot 23 jaar is belangrijk bij de ontwikkeling van opvattingen over de samenleving, normen en waarden, rechten en verplichtingen. Tegelijk houdt deze fase veel veranderingen in. Er wordt verhuisd, jongeren beginnen aan een nieuwe opleiding of vinden werk, oude patronen worden losgelaten en het is in elk individueel geval weer spannend te zien welke keuzes er gemaakt worden. In feite spreken we over een periode van maatschappelijk zoek- en experimenteergedrag op velerlei gebied. Het bevorderen van burgerschap houdt dan ook in dat er gezapt moet kunnen worden tussen activiteiten, dat er ruimte moet zijn voor idealen en mislukkingen en dat uitvallers weer op de rails worden geholpen.

6.2 Zelfstandige en zelfredzame burgers

Beroepskeuze

Een belangrijk thema is de voorbereiding op de beroepskeuze en de beslissingen die daarvoor moeten worden genomen. Deze zaken krijgen aandacht op school en in de buitenschoolse context. Zo kent Delft sinds 2007 een aansprekend project, On Stage, waar jongeren op een evenement kennis kunnen maken met hun toekomstige beroep. Dit project vormt een onderdeel van het activiteitenprogramma van de Samenwerking Onderwijs Bedrijven (SOB); zie ook hoofdstuk 5. Overheid, bedrijven en onderwijs trekken in SOB verband al enige jaren met elkaar op in de relatie onderwijs - arbeidsmarkt. Een aantal partners pakken binnen SOB verband de kans om succesvolle projecten met elkaar te realiseren waaronder het JAZO project (Jongeren aan zet in de zorg). In dit project oriënteren jongeren zich breed in de zorg, om uiteindelijk te kunnen kiezen voor een discipline binnen de zorg met vrijstelling van opleiding door opgedane ervaring en baangarantie. Het werken volgens het principe van vrijstellingen van onderwijs op basis van eerder of elders verworven competenties (EVC) biedt vooral voor de oudere jongeren (18+) uitkomst om op latere, niet kwalificatieplichtige, leeftijd alsnog een startkwalificatie te behalen. Het ROC Mondriaan biedt hiertoe mogelijkheden via het project Leren en Werken en Spirit for You!

Startkwalificatie

In Delft vinden we het belangrijk dat jongeren werken aan het behalen van een startkwalificatie, waarmee ze hun ambities kunnen realiseren en hun talenten ten volle kunnen benutten. Dit doen we door jongeren te enthousiasmeren en uit te dagen om verder te leren/studeren, te kiezen voor een kansrijk beroep of te ondersteuning bij het starten van een onderneming.

Om dit te realiseren gaan we in Delft de komende jaren vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid inzetten op een sluitende aanpak tussen het onderwijs (voortgezet onderwijs en ROC's), bedrijfsleven en daar waar nodig inzet van casemanagers van het Jongerenloket. De aangekondigde leerwerkplicht tot 27 jaar versterkt deze Delftse inspanning. Mogelijke belemmeringen voor het zo goed mogelijk presteren, zoals taalachterstanden of gebrek aan sociale vaardigheden, krijgen specifieke aandacht via maatwerk- of coachingstrajecten vanuit het Jongerenloket of ROC in het kader van het convenant Aanpak Voortijdige Schoolverlaters binnen de regio Haaglanden.

De zorg voor leerlingen in deze leeftijdscategorie beperkt zich niet tot het voorkomen van vroegtijdige schooluitval van jongeren tot 18 jaar, maar registreert ook degenen die zonder startkwalificatie het middelbaar beroepsonderwijs verlaten, ook al zijn ze niet meer kwalificatieplichtig. De gemeenschappelijke inspanning om jongeren terug te leiden naar school of naar de arbeidsmarkt wordt opgerekt van 23 naar 27 jaar via de Leerwerkplicht die met ingang van 1 januari 2009 van kracht zal worden.

In Delft willen we ook jongeren die al werken, zonder startkwalificatie, blijven volgen in hun loopbaan op de arbeidsmarkt. Aansluitend op de monitoring willen we deze 'harde kern groep' periodiek uitnodigen om met hen in gesprek te gaan over de mogelijkheden voor scholing en kwalificering via EVC trajecten (eerder en elders verworven competenties). Een andere manier om deze werkende jongeren te verleiden tot onderwijs is hen deel te laten nemen aan BBL leerplaatsen, met een combinatie van werken en leren, zoals de SSPB (stichting samenwerkende opleidingen bouw) dat organiseert. We gaan na of dit ook in nadere branches (metaal/mechatronica) mogelijk is.

Wonen

Een ander facet van zelfstandigheid en zelfredzaamheid is dat jongeren op zichzelf gaan wonen en het ouderlijk huis verlaten. Een toereikend aanbod van betaalbare (on)zelfstandige woonruimte is daarvoor noodzakelijk. Extra aandacht is daarvoor, vanwege de groeiende vraag naar studentenhuisvesting, de komende tijd wel nodig. In de prestatie-afspraken met de woningcorporaties zal aan dit thema aandacht worden besteed. Daarin wordt ook de ervaring betrokken dat een groep jongeren die ofwel, door vervelende situaties thuis, ofwel door problematisch gedrag, gedwongen zijn voortijdig het ouderlijk huis te verlaten en op zoek moeten naar woonruimte. Veelal kampen deze jongeren ook met financiële problemen en schulden, bijvoorbeeld als gevolg van hoge mobiele telefoonrekeningen, online shoppen, etc. Deze financiële problematiek verhoogt vaak de spanningen in huis daar waar het ook kan leiden tot het vervreemden van geld, achterdocht en wantrouwen. Voor deze groep gaan we in Delft de komende jaren extra begeleid wonen-plaatsen realiseren, in nauwe samenwerking met het jongerenloket, stichting DUIT (financiële winkel) en de corporaties. Dit geldt ook voor groepen als tienermoeders en jongeren met bijv. een Wajong-uitkering.

Wat gaan we doen:

- In Delft gaan we jongeren mobiliseren om zich in te zetten in het verenigingsleven, als vrijwilligerswerk en/of binnen wijknetwerken.
- De gemeente blijft projecten die zijn gericht op start- en arbeidskwalificatie faciliteren zoals door het ondersteunen van leerwerktrajecten als JAZO en meer gebruik te maken van instrumenten als EVC (eerder en elders verworven competenties).
- De gemeente Delft maakt met de woningcorporaties afspraken over investeringen in het woningaanbod voor starters en daarnaast realiseren we begeleid wonen voor risico jongeren.
- In Delft willen we in SOB verband jongeren optimaal voorbereiden zodat zij succesvol de stap naar vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt kunnen maken

6.3 Jong in de wijk

In het vrije tijdsdomein zien we een grote variëteit aan organisaties, waar jongeren meer of minder actief hun ding kunnen doen. Denk aan het van oudsher bestaande verenigingsleven (sport & cultuur), het vrijwillig en kerkelijk jeugdwerk (scouting, DVA, natuurwacht ...) de commerciële bedrijvigheid (sport-, dansscholen, clubs...) etc. Niettegenstaande het overweldigende aanbod in de stad lukt het niet iedereen om zijn of haar vrije tijd zinvol in te vullen. Op dat moment kan het professionele jongerenwerk van de BWD en YFC haar rol waar maken.

Karakteristiek voor opgroeien en volwassen worden, is de behoefte aan ruimte om te experimenteren met sociale vaardigheden, contacten en eigen cultuuruitingen. Daarbij hoort het ervaren van eigen kunnen, en het verkennen van grenzen. Niet zelden conflicteren uitingen van deze ontwikkeling met de samenleving waarin deze jongeren zich bewegen. Hetzij omdat deze uitingen als overlast ervaren worden, hetzij omdat er geen fysieke ruimte of faciliteiten voorhanden zijn om met deze zaken te experimenteren.

Lag in het verleden de functie van het jongerenwerk veelal in opvang en ontmoeting, nu is het accent verschoven naar de preventie en het aanpakken van hinder en overlastbeleving. Het jongerenwerk leidt jongerengroepen naar andere plekken waar zij geen overlast veroorzaken. Het speelt bovendien een intermediaire rol spelen als wijkbewoners niet in staat zijn om constructief met elkaar te communiceren. Door tijdens de ambulante inzet contacten te onderhouden met groepen jongeren in de buitenruimte zullen jongeren voelen dat zij zich niet anoniem in de buitenruimte bevinden. Dit heeft een preventieve werking op het ontstaan van overlastsituaties.

Als jongeren geen aansluiting vinden bij bestaande en geaccepteerde sociaal maatschappelijk systemen, kunnen gevoelens van isolement en onvrede ontstaan. Met het risico dat jongeren zich buiten de maatschappij plaatsen. Het risico ligt voornamelijk bij die jongeren die zich in een meervoudige achterstandssituatie bevinden.

Het jongerenwerk formuleert het voorkomen van uitval als haar missie. Met het bieden van opvang en begeleiding, evenals de ondersteuning bij de weg naar werk en scholing, hoopt het jongerenwerk dat risicjongeren hun leven weer op de rails krijgen. Daarmee zet het jongerenwerk ook preventief in tegen het afglijden naar criminaliteit of radicalisme.

Door dichtbij de jongeren te werken in hún vrijetijdsdomein, hebben jongerenwerkers in een vroeg stadium kennis van trends en tendensen die zich ontwikkelen, c.q. zicht op situaties die fricties kunnen opleveren in de samenleving. Door deze signalen te delen met de ketenpartners (zorg & veiligheid) kan vroegtijdig en effectief ingezet worden op het voorkomen van ernstige jongerenproblematiek.

Vrijwilligerswerk

De samenleving waardeert in toenemende mate de inzet van burgers die zich op vrijwillige basis inzetten voor mens & samenleving. Burgers die zich op deze wijze actief inzetten geven een krachtig signaal af aan hun medemens dat de overheid niet alles kan regelen. De leefbaarheid van een stad als Delft is er bij gebaat als jong en oud de handen uit de mouwen steken.

Één van de taken van het jongerenwerk is juist om de participatie van jongeren en hun zelforganiserend vermogen te bevorderen. Dit gebeurt middels ondersteuning aan jongeren en het beschikbaar stellen van faciliteiten. Daar waar mogelijk betreft het jongerenwerk de jongeren bij het organiseren van de activiteiten en het beheer van het centrum.

Het mooiste voorbeeld van deze leerschool is echter de Skatejam. Ruim 20 jongeren participeren in de Initiatiefgroep en maken de Skatejam van begin tot eind: een mooi festival vol jongerencultuur, maar tegelijkertijd het pronkstuk van onze jongerenparticipatie.

Voorstel (ver)nieuw(d) beleid: Lokale helden

Aanvullend op de WMO projecten gericht op school en buurt willen we in 2011 minimaal tien projecten hebben draaien waarin jongeren of jong volwassenen, als aanspreekpunt, voorbeeld en/of coach fungeren voor risico en problematische jeugd. Om dit te bereiken willen we afspraken maken met professionals en partners in de stad waaronder: wijkcoördinatoren, wijkagenten en opbouwwerkers, maar ook basisscholen en voortgezet onderwijs, dNA, YFC, STUNT en BWD. Deze organisaties werven, selecteren, ondersteunen en begeleiden de jonge lokale helden. De partners in de stad hebben kennis van de buurten en het netwerk om deze jonge voorbeelden te begeleiden en te professionaliseren. Via de lokale helden en het wijkcoördinatieteam willen we risicjongeren toeleiden naar zorg, onderwijs en sport. Delft kent al een aantal initiatieven zoals 2GS (i.s.m. Stichting STUNT) of de basketballers van DAS die in de wijken trainingen geven aan jeugdigen (i.s.m. wooncoöperatie Woonbron. Deze goede voorbeelden willen we uitbreiden en verbreden naar andere sportverenigingen. Met als doelstelling om het groeiende vrijwilligersknelpunt aan te pakken. Daarvoor worden twee projecten ingezet:

1. Jeugdige vrijwilligers in de sport; een project met Sportservice Zuid Holland, dat beoogt in 2008 bij tien sportverenigingen elk tien jeugdige vrijwilligers te werven, ondersteunen en begeleiden.
2. Allochtoon kader in de sport, een project met de Sportraad Delft, dat beoogt in het sportseizoen 2008 bij een sportvereniging 5 - 10 allochtone vrijwilligers te werven, op te leiden en in te zetten bij activiteiten in het kader van Brede School, Nationaal Actieplan Sport en Beweging en het ontwikkelen van buurtsportorganisatie(s).

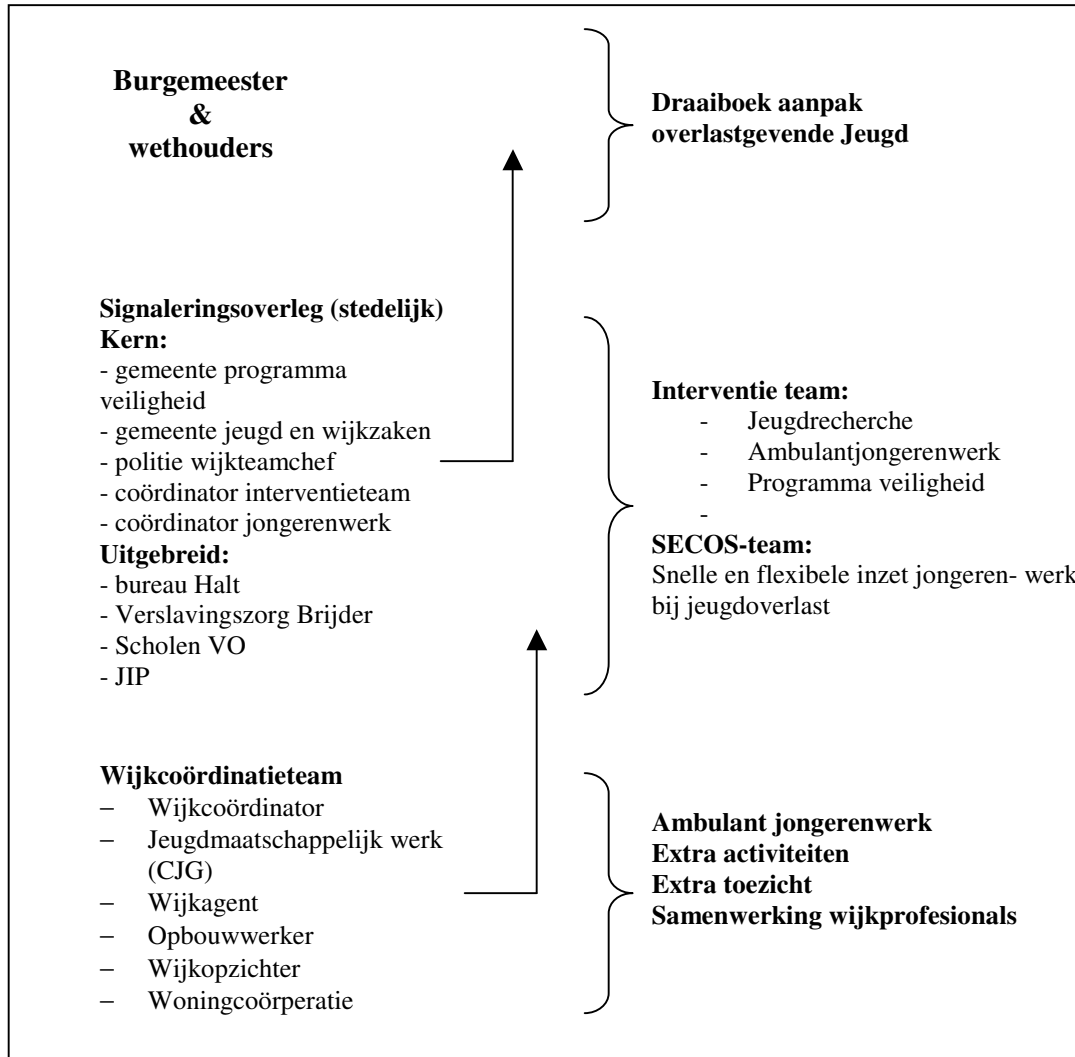
Ook willen we lokale bekendheden betrekken zoals nationale muzikanten, sporters, culturele figuren uit Delft en omgeving. Naast een voorbeeldrol werken de lokale helden ook aan de brede verbindingen tussen jong en oud in de wijk of buurt.

6.4 Veiligheid en gezondheid

In deze fase zijn er nogal wat risico's die een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid en gezondheid van jongeren, zoals: alcohol en drugs, schulden of ongewenste zwangerschap. Preventieve aandacht voor de gezondheidsrisico's van genotsmiddelen gebeurt niet alleen door voorlichting, informatie op scholen of andere organisaties. Ook wordt het actief stimuleren van sporten en bewegen preventief ingezet als instrument om risico's te verminderen. Daarnaast zijn ook interventies nodig voor jongeren die in de gevarenzone terecht zijn gekomen, dak- of thuisloos zijn, in de criminaliteit terecht komen, verslaafd zijn geraakt of tienermoeder zijn geworden. Een hinderlijk probleem hierbij is dat de preventieve jeugdketen bij het eindigen van de middelbare schoolloopbaan niet veel meer voorstelt. Bovendien gaat bij de 18 jaar-grens de zorg voor jeugdigen over naar de volwassenenzorg.

Op vier manieren wordt de komende tijd van 16-23 jarigen de (preventieve) zorg verbeterd. Ten eerste wordt de ruggengraat van consultatiebureau, GGD en jeugdmaatschappelijk werk doorgetrokken naar 23. Ten tweede richten de ROC's op dit moment ook ZorgAdviesTeams in, waarmee het MBO de succesvolle structuur die we al in het Voortgezet Onderwijs kennen kopieert. De gemeente en haar partnerorganisaties zullen ook op deze ZAT's nauw aansluiten. Ten derde biedt het Jongerenloket een belangrijke, zij het geen sluitende vindplaats, van jongeren met allerlei problemen. Het Jongerenloket wordt daarom via het jeugdmaatschappelijk werk rechtstreeks op de preventieve jeugdketen aangesloten. Ten vierde wordt voor specifieke risicogroepen specifiek beleid gemaakt. Dat geldt bijvoorbeeld voor gezinnen met zeer jonge ouders en voor jongeren die met justitie in aanraking (dreigen te) komen.

Schema signalering en instrumenten groepsaanpak

Wat gaan we doen:

- In Delft gaan we het jeugdmaatschappelijk werk uitbreiden voor jongeren tussen 18 tot 23 jaar.
- Het jongerenwerk richt zich meer op preventie en risicosignalering.
- In Delft blijven we jongeren zonder startstartkwalificatie monitoren en periodiek uitnodigen om de mogelijkheden voor scholing en arbeidsbemiddeling succesvol te stimuleren.

6.5 Uitgaan en recreatieve broedplekken

In de vrije tijd is uitgaan een belangrijk item voor de jeugd. Jongeren in deze leeftijdscategorie gaan vaak uit naar cafés en disco's. Uitgaan en ontmoeting vindt in dit verband ook plaats in jongerencentra, sportkantines en studentensociëteiten. In de gesprekken met jongeren tijdens het interactieve beleidsproces is het gebrek aan een diverse programmering en een grootstedelijke uitgaansgelegenheid veelvuldig door hen op de agenda gezet. Delft kent een groot horeca aanbod, maar dit betreft vooral (eet)cafés en restaurants. Ook is het aantal poppodia en dansgelegenheden beperkt. De bestaande dansgelegenheden richten zich vaak te specifiek op een bepaalde leeftijd- of subculturele doelgroep. Een grote groep jongeren wijkt om die reden in het weekend uit naar grote omliggende steden zoals Den Haag en Rotterdam. Het signaal dat een grote groep jeugdigen zich niet kan vermaken in het uitgaansaanbod van de stad, is er een om serieus te nemen. Uitgaan buiten Delft betekent voor ouders dat hun kinderen meer buiten hun blikveld zijn. Daarnaast worden grote steden geassocieerd met andere risico's op het gebied van anonimiteit, drugs en andere gevaren.

De jongerenraad wijst op het belang van veilig vervoer van en naar uitgaansgelegenheden. De gemeente ziet het dan ook als een gezamenlijke opgave voor ondernemers, ouders en vooral jongeren zelf om te werken aan plekken in Delft waar jongeren verantwoord kunnen uitgaan en experimenteren. Hierbij geldt dat veiligheidsvoorschriften van voorzieningen maar ook handhaving op het gebied van alcoholmatiging onder jongeren belangrijke randvoorwaarden zijn. De Schiehallen bieden door hun schaal en omvang de ruimte voor diverse groepen jeugdigen met verschillende achtergronden (opleiding, etniciteit, subcultuur) in de stad. Hiermee beogen we in Delft de ontmoeting en vermenging (integratie) van diverse jeugdgroepen onderling te stimuleren.

Wat gaan we doen:

- In Delft gaan we werken aan een jeugd vriendelijk uitgaansaanbod door in een dialoog te organiseren met horecaondernemers, jeugdigen en betrokken jeugdinstanties.
- In Delft stimuleren we de ontmoeting tussen diverse (groepen van) jeugdigen in dergelijke broedplekken als de Schiehallen, Bacinol, Lijm en Cultuur.

6.6 Kennisdelen en ondernemerschap

De gemeente heeft in de Woonvisie Delft afspraken gemaakt met de woningcorporaties en onderwijsinstellingen over voldoende huisvesting voor (internationale) studenten door realisatie van de TU campus en aanvullende projecten. Het doel is de komende jaren minimaal 3.600 studenten-eenheden te realiseren. Net afgestudeerde ondernemende starters en creatievelingen willen we aan de stad blijven binden door het ontwikkelen van dynamisch stedelijke woonmilieus in of nabij het centrum, die als broedplaats dienen voor ontmoeting, innovatie en ontwikkeling. Met de focus op het volume studentenhuisvesting moet overigens niet uit het oog worden verloren dat er ook voor de “gewone” Delftse jongeren voldoende betaalbare woningen worden gerealiseerd.

De gemeente wil meer perspectief bieden voor Delftse jongeren door samen met TU, HBO's en MBO instellingen, bedrijven en vastgoedpartners in te zetten op meer dwarsverbanden en functiemenging van wonen, leren en werken. Hiervoor zijn er met name kansen in TU-Noord, TU-Midden en op Schieoevers. Vanuit de Woonvisie beschrijven we ook hoe we meer menging van functies willen realiseren en daarmee een perspectief voor de Delftse jongeren willen bieden. In het participatietraject van de Woonvisie is het diverse malen gezegd: de werelden van TU, INHOLLAND en Mondriaan moeten meer vermengd en gemengd worden. Naast het mengen van functies gaat het dan ook om het delen van kennis. Dit kan door meer werk en bedrijvigheid naar de wijk te brengen, bedrijfsruimten en scholen op te nemen in woongebouwen, maar ook door in woonwijken praktijklessen, stages en werkervaringsplaatsen aan te bieden met als resultaat een breed scala aan mogelijkheden op de wonen-werken-leren ladder met goede verbindingen/aansluitingen voor de Delftse jongeren en Delftse studenten. Bestaande projecten als Techniekkedificatie en Technotalent, gericht op het enthousiasmeren van jongeren voor techniek als opleiding en beroep, maken gebruik van ontmoeting tussen jongeren. Dit gebeurt door methodes als 'mentoring' en 'peer-education' waarin jongeren zowel in individuele coachingsrelaties als groepsgerichte activiteiten kennis en ervaringen uitwisselen.

Ambitie: Broedplaatsen wonen, leren werken

We hebben de ambitie om in 2011 gestart te zijn met het ontwikkelen van dynamische centrumstedelijke woonmilieus als broedplaats voor starters, jongeren en kenniswerkers. Jonge starters en jongeren die klaar zijn met hun opleiding gaan een nieuwe levensfase in van werken, zelfstandig wonen en settelen. Niet voor niets wordt de helft van de woningvraag in Delft door de groep tot 35 jaar uitgemaakt. Momenteel verlaat een aanzienlijk deel van deze groep de stad, hetgeen ten dele een natuurlijk proces is. We zien het echter als een uitgelezen kans voor Delft om met name ondernemende starters en jongeren die met hun opleiding klaar zijn meer te binden aan de stad. Dat is niet alleen goed voor de bevolkingsopbouw maar ook noodzaak voor de verdere ontwikkeling van Delft als creatieve stad. Horeca en culturele voorzieningen zijn dan van groot belang. Ook doorstarters kunnen hier een plek vinden. We zetten voor deze groepen in op realisatie van woonwerkcombinaties met ruimte voor ontwikkeling en groei. Dat kan in de vorm van werkruimte in de woning, maar ook met bedrijfsverzamelgebouwtjes in woongebieden.

6.7 Zo gaan we het beleid volgen

In de leeftijdsgroep 16 tot 23 jaar willen we in Delft de volgende beleidsdoelen bereikt hebben in 2011.

- In 2011 volgen alle Delftse jongeren onderwijs op het voor hen geëigende niveau of zijn ze aan het werk of volgen een traject naar werk via onderwijs.
- In 2011 hebben we naar de mening van Delftse jongeren voldoende broedplaatsen die fungeren ook als ontmoetingsplaats en plekken waar jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen
- In 2011 is het aantal gewelds- en vermogendelicten dat door Delftse jongeren is begaan lager dan in 2008.
- In 2011 is de tevredenheid onder 16-23 jarigen met betrekking tot veilig uitgaan in Delft gegroeid ten opzichte van 2008.
- In 2011 is de schuldenlast onder Delftse jongeren verminderd ten opzichte van 2008.
- Delftse jongeren kunnen in 2011 tussen 18-23 jaar zelfstandige woonruimte vinden in Delft.

Hoofdstuk 7 Uitvoeringsprogramma onderwijs

7.1 Inleiding

Eind 2008 loopt het Delftse onderwijsbeleidsplan ‘Koers op karakter, kompas op kwaliteit’ af. Een aantal activiteiten/afspraken loopt door tot het eind van het schooljaar 2008/2009. Na een traditie van zes vierjarige onderwijsbeleidsplannen, is in 2007 – met ruimhartige instemming van de schoolbesturen - besloten dat er geen nieuw onderwijsbeleidsplan komt. Het Delftse onderwijsbeleid maakt vanaf 2008 integraal onderdeel uit van het jeugdbeleid. Dat neemt niet weg dat er onderwerpen, activiteiten en middelen zijn waarover goede en specifieke afspraken bestaan dan wel moeten worden gemaakt tussen schoolbesturen en gemeente. Wij nemen daarvoor op deze plaats een uitvoeringsprogramma op dat integraal deel uitmaakt van het Delftse jeugdbeleid.

In dit uitvoeringsprogramma onderwijs wordt de relatie gelegd met de beleidsspeerpunten in het jeugdbeleid zoals beschreven in de voorgaande inhoudelijke hoofdstukken van deze nota. Tevens wordt een soepele overgang van het onderwijsbeleidsplan naar het jeugdbeleid geregeld.

7.2 Relatie speerpunten onderwijsbeleid - jeugdbeleid

Het Delftse onderwijs levert een cruciale bijdrage aan het bereiken van de nieuwe hoofddoelstelling van het Delftse jeugdbeleid: “Kinderen en jongeren in Delft zijn in staat zelf de wereld om hen heen te ontdekken, bewuste keuzes te maken, de verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en hun omgeving en een positieve bijdrage te leveren aan een leefbare, duurzame en sociale stad”.

In de vorige hoofdstukken is beschreven hoe de visie op het Delftse jeugdbeleid de komende jaren wordt uitgewerkt. Bij de vier rode darden die uit deze visie voortvloeien, speelt het onderwijs een onmisbare rol:

1. democratisch burgerschap;
2. veiligheid en gezondheid;
3. talentontwikkeling;
4. ononderbroken ontwikkelingslijnen.

In 2007 is de nota Terug- en vooruitblik op het onderwijsbeleidsplan 2005-2008 opgesteld. Vooruitlopend op het verschijnen van de Delftse jeugdnota is daarin voor de komende jaren in samenspraak met de Delftse schoolbesturen een aantal dossiers als speerpunten van (onderwijs)beleid vastgelegd. Het betreft:

- Dossier 1 - verbeteren aansluiting en samenhang
 - a. Aanscherpen samenwerking, waar mogelijk door structuurwijzigingen
 - b. Uitwerking zorgplicht/passend onderwijs in de Delftse situatie
 - c. Onderwijs aan specifieke doelgroepen
- Dossier 2 - verbeteren ontwikkelingskansen
 - a. Sluitende aanpak op kindniveau
 - b. Doorlopend taalbeleid
 - c. Aanval op de uitval
 - d. School en omgeving
- Dossier 3 - toekomst en imago vmbo

Deze speerpunten/dossiers passen naadloos binnen het Delftse jeugdbeleid zoals eerder beschreven in de visie en in de inhoudelijke hoofdstukken van deze nota. Daarnaast is veel van dit beleid al neergelegd in bestaande nota's.

7.3 Doorlopend onderwijsbeleid

In het onderwijsbeleidsplan 2005-2008 is een aantal beleidsinspanningen opgenomen die aanvullend en ondersteunend zijn in relatie tot de speerpunten in het jeugdbeleid. Deze worden hieronder kort weergegeven. Hiermee borgen wij de voortzetting van een aantal specifieke (onderwijs)voorzieningen in het Delftse jeugdbeleid.

7.3.1 De Delftse plus op onderwijs en de ondersteuning van het onderwijs

- Natuur- en milieueducatie

In aansluiting op de kerndoelen voor natuur- en milieuonderwijs kunnen de leerlingen van een school voor primair onderwijs kennismaken met zes verschillende natuur- en milieuthema's. Voor het voortgezet onderwijs is er een aantal jaarlijks terugkerende activiteiten mogelijk op het gebied van proces- en lesondersteuning, deskundig advies en een ruim assortiment uitleenmaterialen.

- Kunst- en Cultuureducatie

Centrale doelstelling van CKE is het zodanig verankeren van cultuur in het onderwijs dat leerlingen in een doorgaande leerlijn vanaf de basisschool kennis opdoen van cultuur (kunst en erfgoed).

- Schoolzwemmen.

Primair doel is het bevorderen van de veiligheid van de leerlingen. Nevendoel is kwalitatief goed en veelzijdig bewegingsonderwijs.

- Bewegingsonderwijs.

Bevorderen van bewegen, gezondheid, sport en spel; de samenhang tussen school, sportverenigingen en de buurt stimuleren.

- Eigen taaleducatie.

Stimulering om eigen taaleducatie te verzorgen door de (zelf)organisaties van de voormalige OALT-talen.

- Veilige school

Er is in Delft een overlegstructuur 'Veilige School VO' opgezet met als overkoepelende doelen: een goede samenwerking tussen de bij het project betrokken partijen: scholen, politie en gemeente, bovenschoolse afstemming en beleid en aanpak op het gebied van sociale veiligheid.

- Impuls personeelsbeleid/Algemeen schoolmedewerkers

Besturen en scholen door additionele voorzieningen faciliteren in het voeren van personeelsbeleid en het bieden van een onderwijsondersteunende personeelsvoorziening.

- Projectfaciliteiten.

Per schooljaar beleidsonderwerpen vaststellen die in aanmerking komen voor een personele projectfaciliteit.

7.3.2 DIA II (Delftse Informatiserings- en Automatiseringsafpraak)

De afspraken voor de lopende projectperiode die nog twee jaar duurt zijn gericht op handhaving cq verdere ontwikkeling van het opgebouwde kwaliteitsniveau en het uitbouwen van de ict-voorsprong binnen het primair onderwijs. We overleggen met de school besturen op welke wijze het beleid in de toekomst kan worden voortgezet.

7.3.3 De Delftse onderwijsmonitor

De onderwijsmonitor Delft is een beleidsinformatiesysteem waarmee:

- lokale en landelijke beleidsvragen op het gebied van onderwijs te beantwoorden zijn;
- zicht wordt verkregen op ontwikkelingen in (achterstands)posities en schoolloopbanen van Delftse leerlingen;
- voldaan kan worden aan overheidsverplichtingen zoals de levering van gegevens over verzuim, voortijdig schoolverlaten en (effect)rapportages RMC.

Naast de onderwerpen uit het onderwijsbeleidsplan en de eerdergenoemde speerpunten, is onderwijsbeleid ook neergelegd en uitgewerkt in een aantal nota's op onderdelen van, dan wel nauw samenhangend met het onderwijsbeleid.

Alle nog doorlopende nota's, beschouwen we vanaf vaststelling van de Delftse jeugdnota als deelnota's van het jeugdbeleid. Zodra herijking van deelbeleid aan de orde is, zal een directe link met het Delftse jeugdbeleid worden gelegd. Een compleet overzicht van alle relevante documenten is vinden op <http://www.gemeentedelft.info/jeugdbeleid>

7.5 Relatie schoolbesturen en gemeente

Binnen het Delftse jeugdbeleid hebben wij met vele partnerinstellingen te maken. In dit uitvoeringsprogramma onderwijs beperken we ons tot de relatie met de schoolbesturen. Een van de uitgangspunten die wij willen meenemen vanuit het huidige onderwijsbeleids-plan is de aandacht voor een sterk partnerschap tussen schoolbesturen en de gemeente. In de afgelopen jaren hebben vele overleggen plaatsgevonden op (deel)dossiers met (combinaties van) schoolbesturen over verschillende thema's. Dit werkt steeds beter.

Daarnaast willen wij het periodiek bestuurlijk overleg met clusters van schoolbesturen en het formele overleg met alle schoolbesturen in LOKABEL handhaven. Ook de jaarlijkse onderwijsdag, als gezamenlijke activiteit van schoolbesturen en gemeente, willen wij in de komende jaren voortzetten. Wij blijven met de schoolbesturen streven naar zoveel mogelijk bundeling van samenwerkingsverbanden in het onderwijs.

Hoofdstuk 8 Financiën

8.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken zijn tal van beleidsspeerpunten en voorstellen (ver)nieuw(d) beleid beschreven die we de komende jaren willen gaan uitvoeren. Hiervoor maken we op verschillende manieren financiële middelen vrij. Dit wordt in de volgende paragraaf verder toegelicht. Bij de vaststelling van de Jeugdnota zullen de hiervoor benodigde begrotingswijzigingen worden doorgevoerd. In 8.2 maken we inzichtelijk welke uitgaven er voorts zijn in het lopend beleid dat natuurlijk evengoed van groot belang is voor de uitvoering van het jeugdbeleid in Delft. Deze nota is ambitieus; dat roept meteen de vraag op of alle ambities realiseerbaar zijn. Er zijn drie redenen die maken dat wij er vertrouwen in hebben dat we deze nota goed kunnen uitvoeren:

- financiële ruimte is gevonden door herschikking van middelen;
- veel voorstellen (ver)nieuw(d) beleid zijn al in ontwikkeling; en
- de kracht ligt in de samenwerking tussen en met partnerorganisaties.

8.2 Financiën speerpunten nieuw beleid

In de meerjarenbegroting maken we ruimte door herschikking van een aantal posten, waardoor jaarlijks 435.000 euro beschikbaar komt. We gebruiken de reserve kinderopvang door hieraan 600.000 euro te onttrekken. We gaan 1 miljoen euro ten laste brengen van de voorziening onderwijsbeleidsplan (OBP) en eveneens 1 miljoen euro ten laste van de voorziening onderwijsachterstandenbeleid (OAB). We gebruiken nieuwe rijksvergoedingen op het gebied van maatschappelijke stages en combinatiefuncties en we benoemen in de meerjarenbegroting een aantal posten die betrekking hebben op specifieke speerpunten en voorstellen (ver)nieuw(d) beleid. Tot slot gaan we in programmabegroting 2009 voorstellen om in het kader van nieuw beleid 100.000 euro vrij te maken voor jongerenparticipatie.

Met het bovenstaande maken we de komende vier jaar in totaal bijna 8 miljoen euro vrij voor de nieuwe speerpunten in het jeugdbeleid.

2009: € 2.082.000

2010: € 1.913.000

2011: € 1.910.000

2012: € 1.823.000

In het schema op de volgende bladzijde wordt inzichtelijk gemaakt welke bedragen we gaan besteden aan de in deze nota beschreven beleidsspeerpunten en voorstellen (ver)nieuw(d) beleid. Per onderdeel wordt verwezen naar het betreffende hoofdstuk en paragraaf.

Opmerking over de begrotingswijziging.

Opgemerkt moet worden dat de bij deze nota gevoegde begrotingswijziging alleen de middelen betreft voor de meerjarenbegroting over de periode 2008-2011. Tevens wordt een aantal onderdelen pas later meegenomen bij de besluitvormingsprocessen over de “mei-circulaire” en de programmabegroting 2009. De bedragen in de begrotingswijziging wijken daarom af van de in het schema genoemde bedragen

Overzicht financiële dekking beleidsspeerpunten Jeugd**

Hoofdstuk	Omschrijving Uitgaven	Meerjarenbegroting 2008 (bedragen x € 1.000)			
		2009	2010	2011	2012
	Kinderopvang				
3.4.2	Versterken kinderopvang/peuterspeelzalen	200	100		
	Brede school				
3.2	Brede school voor ouders	75	75	75	75
4.3.2	Dagarrangementen	150	150	150	150
4.3.4	Combinatiefuncties*	300	170	170	170
5.2	Brede school voortgezet onderwijs	150	150	150	150
5.2	Maatschappelijke stages	105	141	213	126
	Schakelmomenten/ouderbetrokkenheid				
4.3.3	Plusaanpak/mentorprojecten	255	255	255	255
4.3.5	Huisbezoeken	150	150	150	150
	Centrum jeugd en gezin				
3.3.1	Bemoezorg risicogezinnen	20	20	20	20
3.3.2	Digitaal dossier CJG/signalering risicojongeren	110	95	120	120
4.5	Minder geïndiceerde zorg/zorgcoördinatie (CJG)	160	200	200	200
6.4	Jeugdmaatschappelijk werk 18-23 regie	pm	pm	pm	pm
	Zorgplatform				
5.4	Zorgplatform (coördinatie)	70	70	70	70
4.4	Delft inclusief	30	30	30	30
	Jongerenparticipatie/-platform				
	Jongerenplatform activiteiten:	125	125	125	125
4.2	Kidsconsumentenplatform				
5.2	Jongerenplatform Delft				
5.2	Multimedia jeugd				
5.2	Jongeren actief in Delft				
5.6	Meiden in Delft				
5.2	Jongerenplatform organisatie	77	77	77	77
	Jongerencultuur/uitgaan				
6.3	Lokale helden	85	85	85	85
6.5	Schiehallen recreatie, uitgaan	50	50	50	50
6.6	Broedplaatsen woonwerkcombinaties	pm	pm	pm	pm
	Totaal uitgaven	2.112	1.943	1.940	1.853
	Dekking				
	Herschikking J&O	334	360	360	360
	Herschikking WZW (WMO)	75	75	75	75
	Eenmalige aanvulling uit voorziening OBP	26			
	Voorziening OAB	250	250	250	250
	Voorziening OBP	30	330	330	330
	Reserve kinderopvang	350	150	50	50
	<i>Extra middelen</i> Maatschappelijke stages rijksvergoeding	105	141	213	126
	<i>*Combinatiefuncties</i> rijksvergoeding	300	120	120	120
	Programmabegroting I-JGZ	290	315	340	340
	Programmabegroting jongerenparticipatie/jongerenraad	102	102	102	102
	Programmabegroting brede school VO	150			
	Nieuw beleid**	100	100	100	100
	Totaal dekking	2112	1943	1940	1853
	* Cijfers zijn aannames o.b.v. huidige info; uitwerking volgt nog				
	** Onder voorbehoud van besluitvorming rond de programmabegroting 2009-2012				

8.3 Financiën bestaand beleid

Zoals al eerder aangegeven is het bestaand beleid niet uitputtend in deze nota opgenomen. Het accent ligt op nieuw beleid en op het aanbrengen van samenhang tussen de deelterreinen. Het bestaande beleid, zoals vastgelegd in diverse nota's, is echter evengoed van groot belang voor de uitvoering van het jeugdbeleid in Delft. We willen daarom graag inzichtelijk maken welke middelen we vanuit het programmabegroting jeugd en onderwijs inzetten op het totale jeugdbeleid.

Aan het lopend beleid besteden we jaarlijks zo'n 20 miljoen euro (exclusief de consolidatie van het Grotius College van 12 miljoen). De in de vorige paragraaf beschreven middelen voor de speerpunten nieuw beleid – ongeveer 2 miljoen per jaar - komen hier nog bovenop.

In het overzicht op de volgende bladzijde zijn de totaalbedragen opgenomen die in de komende jaren voor jeugd en onderwijs worden ingezet, overeenkomstig de meerjarenbegroting 2008-2011. Tevens is in een aparte kolom weergegeven welke activiteiten vanuit het onderwijsbeleidsplan 2005-2008 in de komende jaren zullen worden voortgezet en welke bedragen hiermee op jaarbasis zijn gemoeid. De bij het doorlopend beleid OBP genoemde bedragen zijn slechts een *onderdeel* van de totaalbedragen uit de meerjarenbegroting

Overzicht financiën bestaand beleid.

Overzicht bestaand beleid	Meerjarenbegroting 2008 (bedragen x € 1.000)				Doorlopend beleid OBP 05-08	
	2009	2010	2011	2012		
Onderwijsachterstandenbeleid	1.925	1.925	1.925	1.925	Vroeg en voorschoolse educatie	1.050
					Schakelklassen	259
					Mentoraat/huiswerkbegeleiding	140
					Taalbeleid en coördinatie	475
Brede school	1.260	1.260	1.260	1.260	Brede school PO	330
					Brede school VO	280
					Bos-projecten	31
					Brede school sportstimulering	36
Delft kennisstad	600	556	15	15	Delft kennisstad	15
					Technieeducatie (2009 + 2010)	275
					DIA II (2009 + 2010)	851
Jongerenloket/RMC	1.440	1.440	1.440	1.440	RMC/begeleid wonen	285
De leerling centraal	925	925	925	925	Zorgstructuur VO	88
					Aanvullende bekostiging zmok/rebound	154
					Halt/Basta	21
					Logopedie	114
					SMW/opvoedingsondersteuning	410
					Samenwerkingsprojecten	20
De Delftse plus op het onderwijs en de ondersteuning van het onderwijs	1.385	1.320	1.320	1.320	Kunst- en cultuureducatie	33
					Veilige school	32
					Bewegingsonderwijs	285
					Natuur- en milieueducatie	17
					Schoolzwemmen	230
					Eigen taal stimulering	7
					Projectfaciliteiten	178
					Impuls personeelsbeleid	38
Leerlingenvervoer	820	820	820	820		
Jeugd en Jongerenwerk	925	925	925	925		
Speeltuinen	175	175	175	175		
Jeugdgezondheidszorg	1.760	1.930	2.130	2.130		
Kinderdagverblijven/peuterspeelzalen	1.285	1.225	1.230	1.225		
Onderwijshuisvesting	7.500	7.500	7.500	7.500		
Totaal bestaand beleid	20.000	20.001	19.665	19.660		

Hoofdstuk 9

Samenvatting en voorstel

9.1 Samenvatting

9.1.1 Visie

Wij willen kinderen en jongeren positief benaderen, waarbij we ervan uitgaan dat kinderen en jongeren naarmate ze opgroeien zelf steeds meer keuzes kunnen maken en daarmee ook zullen bijdragen aan een vrolijker en sterker Delft. Jongeren moeten aanspreekbaar zijn op hun keuzes en van hen mag verwacht worden dat ze meedoen en meehelpen. Het stellen van grenzen hoort daarbij en er moet aandacht zijn voor tekorten in ontwikkelingsmogelijkheden. Zie paragraaf 2.2 t/m 2.6

9.1.2 Thema's jeugdbeleid

Vanuit de visie leggen wij het accent op 11 thema's waar de speerpunten van het beleid op worden gericht. Zie paragraaf 2.8.

- Jeugdparticipatie
- Verantwoordelijkheid en opvoeden
- Inclusieve samenleving en diversiteit
- Opvang – educatie - werk
- Cultuur als verbinding
- Internationalisering
- Ontmoeting op straat
- Positie meisjes en meiden
- Veiligheid in brede zin
- Life style en gezondheid / bewegen
- Uitgaan

9.1.3 Hoofddoelstelling

We gaan uit van een nieuwe aangescherpte hoofddoelstelling: “Kinderen en jongeren in Delft zijn in staat zelf de wereld om hen heen te ontdekken, bewuste keuzes te maken, de verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en hun omgeving en een positieve bijdrage te leveren aan een leefbare, duurzame en sociale stad.”

De accenten in de hoofddoelstelling wisselen per leeftijdsgroep.

- 9 maanden tot 4 jaar: In Delft nemen alle ouders en professionele opvoeders de verantwoordelijkheid voor een goede (taal)ontwikkeling, opvang en een vertrouwde en veilige omgeving voor hun kind.
- 4 tot 12 jaar: In Delft kunnen alle kinderen de wereld om hen heen (thuis, op school en opvang, buiten op straat) veilig leren ontdekken.
- 12 tot 16 jaar: In Delft maken alle jongeren bewuste en verantwoorde keuzes rond school, werk, vrijetijdsbesteding en hun sociale omgeving (ouders, vrienden en de buurt).
- 16 tot 23 jaar: In Delft nemen alle jongeren en jongvolwassenen verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun omgeving en leveren hun eigen bijdrage aan de samenleving.

Zie paragraaf 2.9.

9.1.4 Wat gaan we doen .

We richten ons beleid op de volgende speerpunten.

Hoofdstuk 3

- ♦ In Delft gaan we meer in zetten op preventieve opvoedondersteuning op wijkniveau waardoor gezinnen in een vroeg stadium de juiste pedagogische hulp ontvangen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin in Delft vormt de toegang naar opvoedingsondersteuning en oudercursussen. We gaan dit communiceren via het voorstel (ver)nieuw(d) beleid Brede School voor Ouders.

- ♦ De komende vier jaar gaan we de werkwijze van de Centra voor Jeugd en Gezin verdiepen waarmee de CJG het logische schakelpunt vormt in de zorgketen rond kinderen en jeugd. Dit gaan we onder andere doen door in de wijken meer samen te werken met de wijkcoördinatieteams en professionals in de prenatale zorg en hulpverlening.
- ♦ In 2009 en 2011 meten we de ontwikkeling en gezondheid van alle Delftse kinderen op wijkniveau (die we vastleggen in de wijkgezondheidsprofielen), waardoor er nog meer wijkspecifiek en vraaggericht kan worden gewerkt.
- ♦ In Delft signaleren instellingen die samenwerken in de ketenaanpak alle mogelijke risico's bij tienermoeders, waardoor zij de ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben om hun kinderen een zo goed mogelijke startkans krijgen
- ♦ Ouders bieden we de mogelijkheid om bij inburgerings- of taalcurssussen, kinderopvang en opvoedingsondersteuning te combineren.
- ♦ We maken in Delft afspraken met kinderopvang- en peuterspeelzaalorganisaties over de harmonisering van de kinderopvang.
- ♦ Naast peuterspeelzalen die taalstimulering bieden gaan we hierover ook afspraken maken met de kinderopvangorganisaties.
- ♦ In het kader van modernisering van de kinderopvang gaat de gemeente Delft in samenspraak met kinderopvang- en gastouderorganisaties afspraken maken over hoe er kan worden ingespeeld op de behoefte van ouders aan: verlengde openingstijden, flexibele opvang, opvang buiten kantooruren en opvang in crisissituaties.
- ♦ We gaan peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties stimuleren om nauw samen te werken met het Centrum voor jeugd en gezin op het gebied van vroegsignalering en doorverwijzing om zodoende alle doelgroepkinderen toe te leiden naar voorschoolse educatie.
- ♦ We gaan Delftse culturele instellingen en recreatieve organisaties uitdagen en faciliteren tot het ontwikkelen van een passend aanbod met aansprekende activiteiten voor baby's en jonge kinderen met hun ouders
- ♦ We gaan in Delft zoals beschreven in de nota Ruimte voor Spelen, (informele) speel- en ontdekplekken realiseren waar jonge kinderen spelenderwijs de wereld om hen heen kunnen ontdekken.

Hoofdstuk 4

- ♦ De gemeente Delft biedt meer aandacht voor jeugdparticipatie bij het maken en uitvoeren van eigen beleid en in de uitvoering van beleid door stedelijke organisaties en instellingen op het gebied van onderwijs, welzijn, sport en cultuur.
- ♦ We gaan scholen en kinderopvangorganisaties verleiden en stimuleren steeds verdergaande vormen van dagarrangementen te ontwikkelen die passen bij de behoeften van ouders en kinderen van nu en de toekomst.
- ♦ We gaan de dagarrangementen verrijken met de naschoolse activiteiten, huiswerkbegeleiding, sport en spel tot kwalitatieve programma's.
- ♦ Onderwijs en kinderopvang gaan vanuit de dagarrangementen meer samenwerken met het CJG, waar ouders worden geïnformeerd over wijkgerichte opvoedingsondersteuning, activiteiten van de Financiële winkel (o.a.: DUIT) en activiteiten voor hun kinderen via de Brede School voor Ouders.
- ♦ In Delft gaan we onderwijs, opvang, sport en cultuur met elkaar verbinden via professionals met een gecombineerde aanstelling.
- ♦ In Delft gaan we de combinatiefuncties koppelen aan de (bestaande) mentoraatprojecten waardoor deze professionals, indien nodig, outreachend kunnen werken om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kinderen.
- ♦ In het basisonderwijs geven we gerichte voorlichting aan kinderen waarin we ze alert maken op de risico's van overgewicht.

- ♦ In Delft schenken we vanuit de Woonvisie en het Lokaal Verkeers- en Vervoerplan aandacht aan de wijze waarop kinderen wonen en zich veilig door hun wijk kunnen bewegen. Daarnaast trachten we in Delft met goede woningen en voorzieningen stabiliteit in de migratieprocessen te krijgen wat een positief effect heeft op de ontwikkeling van kinderen
- ♦ In Delft schenken we specifieke aandacht aan de realisatie van goede aansluitingen en doorlopende leerlijnen in en rond het onderwijs op de vakken als techniek (via Techniekeducatie), kunstzinnige vorming (via de VAK en Brede School) en de Engelse taal.

Hoofdstuk 5

- ♦ We stimuleren instellingen en organisaties die samen met jongeren podia creëren van waar zij kunnen communiceren over diverse culturele activiteiten (wereld, jeugd en straatcultuur, muziek, dans en mode). Hierover gaan we samenwerkingafspraken maken met organisaties zoals DOK, Nyama, De Nieuwe Amateur en Speakers.
- ♦ Jongeren ruimte geven voor het uitvoeren van eigen initiatieven op wijkniveau maar ook in broedplekken (zoals Lijm en Cultuur, de Schiehal). Hiervoor reserveren we jaarlijks budget in een zgn. Jongerenpot.
- ♦ We gaan jongeren in het voortgezet onderwijs stimuleren te kiezen voor techniek en beta-studies als opleiding en beroep door buitenschoolse excursies en activiteiten, afspraken te maken over een educatief programma in het Technicon en het ondersteunen van sprankelende evenementen zoals de First Lego League
- ♦ Naast structurele jongerenparticipatie willen we jongeren ook meer spontaan betrekken en ad hoc uitnodigen om hun mening te geven door een deze participatievraag bij jongeren neer te leggen via internet communities, virtuele netwerken via partners als de Nieuwe Amateur, BWD, Youth for Christ en JIP.
- ♦ We willen Delftse jongeren meer ruimte geven zodat ze hun aandeel kunnen leveren aan buurtactiviteiten en evenementen of dat ze hun eigen projecten kunnen opzetten.
- ♦ In Delft gaan we vrijwilligersorganisaties faciliteren zodat in 2011 alle Delftse leerlingen in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage kunnen lopen met goede begeleiding vanuit school.
- ♦ In Delft geven we veel aandacht aan gezondheid en risico's, o.a.: alcoholmatiging en overgewicht. Dit doen we door sport en bewegen te stimuleren in het onderwijs en vrije tijd, aansprekende voorlichting te geven voor ouders en voor jongeren en assertief te handhaven.
- ♦ In Delft gaan we voor risicojongeren een extra consultatiemoment van de schoolarts invoeren rond het 15de jaar.
- ♦ In Delft gaan we de Verwijsindex Risicojongeren invoeren waar professionals in de keten contacten met risicojongeren aan elkaar melden. Deze index wordt gekoppeld met het Elektronisch Kinderdossier.
- ♦ In Delft gaan we een dialoog starten tussen jongeren en horeca over gezond en veilig uitgaan voor jongeren onder de 16 jaar.
- ♦ We gaan meiden op jonge leeftijd weerbaar maken tegen de seksualisering van de samenleving, met aandacht voor tienermoeders, loverboys en cultureel gebonden issues. We sluiten hierbij aan bij de eerder verschenen Emancipatienota van de gemeente Delft.
- ♦ De gemeente ondersteunt de realisatie van een schakelvoorziening waarin leerlingen geleidelijk kunnen overstappen van VMBO naar MBO.
- ♦ De gemeente faciliteert en stimuleert gebiedsgerichte en branchegerichte leerbedrijven zoals het leerbedrijf Poptahof.
- ♦ De gemeente bevordert het concept van 'peermentoring' in praktijk- en stagesituaties waarbij leerlingen van hogere opleidingsniveaus, leerlingen van lagere opleidingsniveaus coachen en kennis uitwisselen.

Hoofdstuk 6

- ♦ In Delft gaan we jongeren mobiliseren om zich in te zetten in het verenigingsleven, als vrijwilligerswerk en/of binnen wijknetwerken.
- ♦ De gemeente blijft projecten die zijn gericht op start- en arbeidskwalificatie faciliteren zoals door het ondersteunen van leerwerktrajecten als JAZO en meer gebruik te maken van instrumenten als EVC (eerder en elders verworven competenties).
- ♦ De gemeente Delft maakt met de woningcorporaties afspraken over investeringen in het woningaanbod voor starters en daarnaast realiseren we begeleid wonen voor risico jongeren.
- ♦ In Delft willen we in SOB verband jongeren optimaal voorbereiden zodat zij succesvol de stap naar vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt kunnen maken.
- ♦ In Delft gaan we het jeugdmaatschappelijk werk uitbreiden voor jongeren tussen 18 tot 23 jaar.
- ♦ Het jongerenwerk richt zich meer op preventie en risicosignalering.
- ♦ In Delft blijven we jongeren zonder startstartkwalificatie monitoren en periodiek uitnodigen om de mogelijkheden voor scholing en arbeidsbemiddeling succesvol te stimuleren.
- ♦ In Delft gaan we werken aan een jeugd vriendelijk uitgaansaanbod door in een dialoog te organiseren met horecaondernemers, jeugdigen en betrokken jeugdinstanties.
- ♦ In Delft stimuleren we de ontmoeting tussen diverse (groepen van) jeugdigen in dergelijke broedplekken als de Schiehallen, Bacinol, Lijm en Cultuur.

9.1.5 Voorstellen (ver)nieuw(d) beleid

We gaan concreet aan de slag met de volgende voorstellen (ver)nieuw(d) beleid:

- Brede school voor ouders (3.2)
- Bemoeizorg risicogezinnen (3.3.1)
- Digitaal dossier CJG en signaleringssysteem risicojongeren (3.3.2)
- Kids als kritische consument (4.2)
- Huisbezoeken (4.3.5)
- Delft inclusief (4.4)
- Minder geïndiceerde zorg (4.5)
- Jongerenplatform Delft (5.2)
- Maatschappelijke stages (5.2)
- Invulling brede school voortgezet onderwijs (5.2)
- Multimedia jeugd (5.2)
- Zorgplatform (5.4)
- Meiden, wat doen jullie (5.6)
- Lokale helden (6.3)
- De Schiehallen, een creatieve uitgaansplek aan de Schie (6.5)

9.1.6 Doelstellingen

We gaan het beleid volgen aan de hand van de volgende doelstellingen:

Hoofdstuk 3

- ♦ In 2011 bereiken de Delftse voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderopvang) 100% van hun doelgroep met kwalitatieve ontwikkelingsprogramma's.
- ♦ In 2011 is het aantal kinderen en jeugdigen met een indicatiestelling door bureau Jeugdzorg - na een piekperiode door verbeterde signalering - verminderd ten opzichte van 2008.
- ♦ In 2011 scoren alle Delftse wijken naar de mening van ouders en jongeren in die wijken beter op kindvriendelijkheid dan in 2008.

Hoofdstuk 4

- ♦ In 2011 is het percentage jeugdigen tussen 4 en 17 jaar dat aan de beweegnorm voldoet minimaal 50% (in 2005: ca. 40%)

- ♦ In 2011 maken ouders minimaal eens in de drie jaar gebruik van het aanbod in de brede school voor ouders.
- ♦ In 2011 is het aantal Delftse jeugdigen dat een indicatie voor speciaal onderwijs heeft onder het niveau van 2008.
- ♦ In 2011 is het aandeel kinderen dat een havo/vwo opleiding volgt hoger dan het landelijk gemiddelde.

Hoofdstuk 5

- ♦ In 2011 doen alle Delftse jongeren maatschappelijke stage.
- ♦ In 2011 zijn er meer veilige ontmoetingsplekken voor kinderen en jongeren tot 16 jaar in Delft (de nulmeting maakt deel uit van de dialoog “Uitgaan in Delft”).
- ♦ In 2011 is het ongeoorloofde schoolverzuim in het Delftse voortgezet onderwijs bij tegelijk een strikte melding met 25% gedaald ten opzichte van 2008.
- ♦ De tevredenheid van meiden in Delft over hun activiteiten- en ontmoetingsmogelijkheden is in 2011 gegroeid ten opzichte van 2008 (Meidenonderzoek).

Hoofdstuk 6

- ♦ In 2011 volgen alle Delftse jongeren onderwijs op het voor hen geëigende niveau of zijn ze aan het werk of volgen een traject naar werk via onderwijs.
- ♦ In 2011 hebben we naar de mening van Delftse jongeren voldoende broedplaatsen die fungeren ook als ontmoetingsplaats en plekken waar jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen
- ♦ In 2011 is het aantal gewelds- en vermogendelicten dat door Delftse jongeren is begaan lager dan in 2008.
- ♦ In 2011 is de tevredenheid onder 16-23 jarigen met betrekking tot veilig uitgaan in Delft gegroeid ten opzichte van 2008.
- ♦ In 2011 is de schuldenlast onder Delftse jongeren verminderd ten opzichte van 2008.
- ♦ Delftse jongeren kunnen in 2011 tussen 18-23 jaar zelfstandige woonruimte vinden in Delft.

9.1.7 Financiën

We zetten extra middelen in voor de uitvoering van de speerpunten nieuw beleid in de komende vier jaar. We maken hiervoor ruimte door herschikking in de meerjarenbegroting. We gebruiken de reserve kinderopvang en we gaan uitgaven ten laste brengen van de voorziening onderwijsbeleidsplan (OBP) en de voorziening onderwijsachterstandenbeleid (OAB). We gebruiken nieuwe rijksvergoedingen voor maatschappelijke stages en combinatiefuncties. We benoemen een aantal begrotingsposten voor specifieke speerpunten en voorstellen(ver)nieuw(d) beleid. We gaan voorstellen 100.000 vrij te maken voor nieuw beleid in programmabegroting 2009. Zie hoofdstuk 8.2.

9.2 Voorstel

Wij stellen u voor in te stemmen met de nota jeugdbeleid Delft 2008-2011, waarbij specifiek wordt verwezen naar:

- de visie en de hoofddoelstelling;
 - de 11 thema’s die de komende jaren actueel zullen zijn in het jeugdbeleid;
 - de beleidsspeerpunten: “wat gaan we doen”;
 - de voorstellen (ver)nieuw(d) beleid;
 - de doelstellingen;
 - de financiële middelen speerpunten nieuw beleid;
- en daartoe de 46ste begrotingswijziging 2008 goed te keuren.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Delft.

Bijlage 1 Externe medewerkers aan de nota

Aan deze nota hebben de volgende externe deskundigen meegewerkt:

1. Leden van de meedenkgroep

- Wim Schut, algemeen directeur PCBO Delft
- Jan Edo Otten, rector Grotius College
- Emmy Klooster, directeur BWD
- Yvonne Ouwens, sectormanager i-JGZ
- Frank Koenen, De Nieuwe Amateur
- Claire Boelema, coördinator interventieteam
- Erwin Zwijnenburg, directeur Woonbron
- Mehmet Akuzbek, algemeen Delft
- Aad Reuring, directeur metaalbewerkingsbedrijf
- Cindy Zwaartman, clustermanager kinderopvangorganisatie Octopus BV
- Dick Rensen, wethouder jeugd
- Ron Hoeben, programmamanager jeugd en onderwijs

2. Geraadpleegde externe deskundigen

- Jeannette Doornenbal, lector Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen
- Frans Meijers, lector Pedagogiek van de beroepsvorming, Haagse Hogeschool

3. Advies en procesondersteuning

- Anke van Kampen, adviseur
- Frank Studulski, adviesbureau Sardes

Bijlage 2 Lijst met afkortingen

Overzicht van gehanteerde afkortingen

B

B&W	Burgemeester en Wethouders
BBL	Beroeps begeleidende leerweg

BOS	Buurt, onderwijs en sport.
BSO	Buitenschoolse opvang
BWD	Breed Welzijn Delft, de welzijnsorganisatie in Delft

C

CJG	Centrum voor Jeugd en gezin
CKE	Kunst en Cultuureducatie

D

DIA	Delftse Informatisering- en Automatiseringsafpraak voor het onderwijs
DNA	De Nieuwe Amateur
DVA	Delftse vakantieactiviteiten

E

EVC	Eerder en elders verworven competenties
-----	---

G

GGD -ZHW	Gemeenschappelijk Gezondheidsdienst Zuid-Holland West
----------	---

H

Havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
Hbo	Hoger beroepsonderwijs\
HIP	Huiswerk, integratie, participatie (huiswerkproject)

I

i-JGZ	Integrale jeugdgezondheidszorg
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IVRK	Internationaal verdrag van de rechten van het kind

J

JAZO	Project Jongeren aan zet in de zorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JIP	Jongereninformatiepunt
JMW	Jeugdmaatschappelijk werk
JPD	Jongerenplatform Delft (projectvoorstel)

L

LOKABEL	Formeel overlegorgaan gemeente-schoolbesturen Delft
---------	---

M

Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
-----	-----------------------------

N

NASB	Nationaal actieplan sport en bewegen
NME	Natuur- en milieueducatie

O

OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OALT	Onderwijs in allochtoon levende talen
OBP	Onderwijsbeleidsplan

P	
PGO	Periodiek geneeskundig onderzoek
Po	Primair onderwijs
R	
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiepunt
ROC	Regionaal Opleidingcentrum
S	
SECOS	Sport en cultuur op straat; ambulante team jongerenwerk
SLIM	Samen leren in de middag (huiswerkproject)
SMC	Subregio Delft van RMC Haaglanden
So	Speciaal onderwijs
SOB	Samenwerkingsverband Onderwijs Bedrijven Delft
SSPB	Stichting samenwerkende praktijkopleidingen bouw
SWV WSNS	Samenwerkingsverband Weer Samen Naar School
T	
TU	Technische Universiteit Delft
V	
VHT	Video Home Training
Vmbo	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
Vo	Voortgezet onderwijs
Vso	Voortgezet speciaal onderwijs
VO/SVO	Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Delft
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
W	
WCT	Wijkcoördinatieteam
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSNS	Weer samen naar school
WIJZO	Raadscommissie wonen, integratie, jeugd, zorg en onderwijs
Y	
YFC	Youth for Christ (jongeren centrum The Mall)
Z	
ZAT	Zorgadviesteam (onderwijs)